

Bilag 6.2

Udkast til strategi for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse 2024-2027

UDKAST

Forord.....	3
Del 1: Fire mål for erhvervsfremmesystemet	4
1.2 Fremme danske styrkepositioner.....	8
1.3 Forenkler fremtidens erhvervsfremme	9
1.4 Tilbyde indsatser for hele landet	13
Nordjylland.....	14
Midtjylland	16
Syddanmark.....	18
Fyn.....	20
Sjælland	22
Hovedstaden	23
Bornholm.....	25
Del 2: Syv signaturindsatser til gavn for hele Danmark	27
2.1 Virksomhedsprogrammet.....	28
2.2 Erhvervsfyrtårne	31
2.3 Klyngeindsats	33
2.3.1 Erhvervs- og teknologiområder til klyngeindsatser	35
2.4 Iværksætterprogrammet	40
2.5 Grøn omstilling og cirkulær økonomi.....	41
2.6 Kvalificeret arbejdskraft.....	42
2.7 Turismeindsats	44

Forord

[Fælles vision v. erhvervsminister og forperson for DEB]

UDKAST

Del 1: Fire mål for erhvervsfremmesystemet

De danske virksomheder er afgørende for vores fælles velstand, og fundamentet er stærkt. Virksomheder og iværksættere skaber udvikling, velstand og arbejdspladser i hele landet. Samtidig står vi midt i en tid med store forandringer. Hvis danske virksomheder også fremover skal stå stærkt i den globale konkurrence, skal de være højproduktive og på forkant af fremtidens innovative løsninger. Det gælder for store som små og på tværs af landet – for maskinmesteren på Mors, robotudvikleren i Odense og tech-startup'en i Taastrup. Her har vi som samlet bestyrelse for erhvervsfremme i Danmark en klar mission.

Mission

Vi vil styrke SMV'ernes produktivitet gennem enkle og effektfulde indsatser i hele Danmark

Vi sætter med denne strategi retning for det samlede erhvervsfremmesystem de kommende fire år. Med strategien vil vi fortsætte udviklingen af et enkelt, sammenhængende og effektivt erhvervsfremmesystem, som sætter virksomhedernes behov i centrum og skaber udvikling i hele landet. Vi vil bygge videre på den konsolidering, der er sket siden 2018, og som har givet et solidt udgangspunkt for vores investeringer.

Omskiftelige tider og knappe ressourcer

Vi vil sætte retning for et erhvervsfremmesystem, der først og fremmest skaber vedvarende effekter for de små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Produktiviteten skal øges til gavn for bundlinjen i den enkelte virksomhed såvel som det bredere samfund. Danmark er en lille åben økonomi, hvor international konkurrenceevne har stor betydning. Men også et land, hvor virksomheder i forskellige regioner og værdikæder ikke altid har samme vilkår og behov. Et blik for virksomhedernes internationale konkurrencesituation skal gå hånd i hånd med indsigt i virksomhedernes lokale og branchemæssige udgangspunkt.

Virksomhederne står over for historisk mange forandringer. Nye teknologier og digitalisering giver nye muligheder, men stiller også krav til investeringer, kompetencer og udvikling af forretningsmodeller. Efterspørgslen på grønne og ansvarlige varer og ydelser stiger, imens nationale og europæiske bæredygtighedsmål bliver omsat til lovkrav og standarder. Samtidig spiller forsyningssikkerhed og knaphed på menneskelige såvel som naturlige ressourcer en større rolle, blandt andet som resultat af økonomisk og politisk usikkerhed præget af krig i Europa og demografiske ændringer i arbejdsstyrken. Robusthed, omstillingskapacitet og effektiv udnyttelse af arbejdskraften er derfor afgørende for danske virksomheders fortsatte vækst. Det er ikke nyt, men behovet forstærkes.

Forandringernes betydning for den enkelte virksomhed formes af den lokale kontekst. Stedbundne potentialer og virksomhedskultur, tilstedeværelse af forsknings- og innovationsmiljøer samt adgang til eksportmarkeder og kvalificeret arbejdskraft varierer på tværs af landet. Vores indsatser skal være tilgængelige og skabe effekt for virksomheder i hele landet og tage højde for lokale vilkår.

Fire strategiske målsætninger skal drive indsatsen

Med denne strategi sætter vi en klar retning for det samlede erhvervsfremmesystems arbejde med at styrke virksomhedernes produktivitet. Vi vil:

- **Understøtte robuste virksomheder**, der effektivt omstiller produktionen ud fra nye tendenser og teknologier
- **Fremme danske styrkepositioner**, hvor høj produktivitet skaber international konkurrenceevne
- **Forenkle fremtidens erhvervsfremme**, så virksomhedernes tid går til produktivtetsforbedringer frem for unødigt administration
- **Tilbyde indsatser for hele landet**, så produktivitetspotentialet udnyttes på tværs af landet

Vi vil navigere efter og følge op på målsætningerne på tværs af vores indsatser. Og vi vil stille skarpt på effekten af indsatserne og virksomhedernes oplevelse af og tilfredshed med erhvervsfremmesystemets tilbud. Det gør vi ved at følge måltal for resultaterne og effekterne af vores indsatser. For hver målsætning sætter vi tre konkrete mål, der hver især understøtter vores mission om at styrke produktiviteten. Vi vil følge målene tæt og arbejde hen mod en digital og systematisk udstilling af disse nøgletal og opfordrer alle aktører inden for erhvervsfremme til at orientere sig efter samme målskive.

Samtidig vil vi følge udviklingen i centrale erhvervsøkonomiske forhold med betydning for produktiviteten, så vi holder os ajour med virksomhedernes behov og potentialer vedrørende innovation, iværksætteri, arbejdskraft, teknologianvendelse, klimabelastning, internationalisering mv.

Med bedre brug af data, analyser og evalueringer vil vi dermed styrke grundlaget for at investere i det, der har størst potentiale for at skabe værdi for virksomhederne.

1.1 Understøtte robuste virksomheder

Danske virksomheder er omstillingsparate, innovative og dygtige til at gribe de muligheder, der opstår som følge af nye tendenser. Derfor står de stærkt i den internationale konkurrence. Men virksomhederne møder samtidig en verden i hastig forandring, hvor nye teknologier, geopolitisk usikkerhed og stigende krav til grøn omstilling og bæredygtig produktion stiller stadigt større krav til virksomhedernes evne til at omstille sig. Vi har derfor som målsætning at understøtte virksomhederne, så de styrker deres robusthed og formår at gribe mulighederne på stadig mere dynamiske markeder.

Ny teknologi, digitalisering og data fylder mere og mere i samfundet. Mange danske virksomheder står stærkt i teknologi- og digitaliseringskapløbet, mens andre har behov for omstilling. Brugen af nye avancerede teknologier som kunstig intelligens og robotter indebærer et stort potentiale for at løfte produktiviteten igennem øget automatisering. Men det kræver et vedvarende fokus på innovation og fremtidens kompetencer. Mangel på kvalificeret arbejdskraft til at udnytte de nye muligheder fylder stadig mere i de danske virksomheder. Det er en udfordring, hvor investeringer i arbejdsstyrken er en del af svaret.

Samtidig vil *geopolitiske forandringer og usikkerhed* påvirke de danske virksomheders forsynings- og værdikæder og adgangen til vigtige ressourcer, råvarer og komponenter som fx mikrochips. COVID-19, Ruslands angrebskrig i Ukraine og den følgende energi- og forsyningskrise udsatte virksomhederne for et pres, vi ikke har set i nyere tid. Og usikkerheden fortsætter formentlig de kommende år. Stabile og bæredygtige forsyningskæder, der ruster virksomhederne til fremtidige usikkerheder, vil derfor være et væsentligt konkurrenceparameter de kommende år, ligesom det kan bidrage til cirkulær økonomi og den grønne omstilling.

Netop *grøn omstilling og bæredygtighed* er slået igennem som væsentlige konkurrenceparametre i alle dele af dansk erhvervsliv. En udvikling, der kun vil forstærkes de kommende år. Mange danske virksomheder arbejder allerede med at omstille virksomheden og produktionen i en mere grøn, ansvarlig retning. Derfor har Danmark en række styrkepositioner inden for grøn energi- og miljøteknologi med muligheder for at erobre nye markedsandele. Mange virksomheder og især SMV'er har dog stadig ikke tilstrækkeligt fokus på grøn omstilling. Ligesom mange er udfordret af nye krav til dokumentation og opgørelse af bæredygtighed. Europæiske rapporteringskrav om bæredygtighed gælder i første omgang kun for store virksomheder. Men mindre virksomheder kan blive påvirket indirekte, når de skal levere eller samarbejde med store virksomheder omfattet af kravene. De nye krav vil derfor få bred betydning for dansk erhvervsliv. Kravene indeholder dog også nye muligheder, fx i form af øget incitament til at arbejde med nye aspekter af bæredygtighed såsom klima, cirkulær

økonomi, biodiversitet, social ansvarlighed, diversitet og ansvarlige værdikæder, som kan give en konkurrencefordel. Den udvikling vil vi understøtte.

De nye bæredygtighedskrav afspejler bl.a., at virksomhederne skal navigere i en verden præget af *nye livs-, forbrugs- og værdimønstre*. Arbejdet tilrettelægges i stigende grad på fleksible måder, hvor hjemmearbejde og virtuelle arbejdsformer vinder frem. Forbrugersegmenters præferencer er i stigende grad drevet af etik, holdninger og værdsættelse af immaterielle goder. Samtidig sætter øget fokus på individets muligheder og rettigheder diversitet i erhvervslivet på dagsorden.

Vi vil skabe grobund for robuste virksomheder

Gennem innovation, omstilling og udnyttelse af nye teknologier vil vi bidrage til, at danske virksomheder kan være på forkant med forandringerne.

Virksomhederne skal understøttes i anvendelsen af avanceret teknologi, herunder automatisering, kunstig intelligens og robotter, samt øget udveksling og brug af data, der kan fremme innovation og produktivitet. Dette skal blandt andet bidrage til grøn omstilling og cirkulær økonomi. Konkret skal de danske virksomheder blive endnu bedre til at tilbyde bæredygtige produkter og løsninger, reducere ressourceforbrug og affaldsmængder, ligesom vi vil understøtte virksomhederne i at håndtere de mange nye krav til dokumentation og certificering.

I den forbindelse er det vigtigt, at vi bliver bedre til at udnytte arbejdsstyrkens kompetencer og sikre et rummeligt arbejdsmarked, hvor der er plads til forskelligheder, og hvor diversiteten i bestyrelser, ledelser og medarbejdergrupper øges.

Vi vil...	Vores ambition er at...
<ul style="list-style-type: none"> • Bidrage til øget grøn og ansvarlig omstilling i danske virksomheder, blandt andet ved cirkulær økonomi. • Understøtte virksomhederne i at håndtere kommende krav til bæredygtigheds-rapportering. • Styrke anvendelsen af data, automatisering og ny avanceret teknologi såsom kunstig intelligens og robotter, herunder understøtte virksomhedernes efterspørgsel efter digitale kompetencer. • Fremme virksomhedernes adgang til kvalificeret arbejdskraft ved bedre udnyttelse af 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Beskæftigelseeffekten</i> af indsatser skal være mere end xx pct. • xx pct. af deltagerne skal have fået forbedret deres <i>forudsætninger for at arbejde bæredygtigt</i>. • xx pct. af iværksætterdeltagerne skal have haft <i>høj vækst</i>.

Vi vil...	Vores ambition er at...
arbejdsstyrkens kompetencer og ved et rummeligt arbejdsmarked med høj diversitet.	

1.2 Fremme danske styrkepositioner

Danmark er i høj grad forbundet med udlandet. Samhandel giver virksomhederne mulighed for at specialisere sig i at producere de varer og tjenester, hvor de er særligt produktive i forhold til udenlandske virksomheder. I de tilfælde, hvor danske virksomheder succesfuldt innoverer og specialiserer sig, kan der være tale om danske styrkepositioner.

Dansk erhvervsliv er karakteriseret ved en række etablerede og potentielle styrkepositioner. For at fastholde denne position skal danske virksomheder fortsat innovere processer, produkter og services, som kan bidrage til øget produktivitet og den vækst og eksport, vi alle skal leve af. Et højt kompetence-, videns- og innovationsniveau gør, at danske virksomheder er konkurrencedygtige i et globaliseret marked ved at levere bedre, smartere og grønnere løsninger end udenlandske konkurrenter. De positioner vil vi investere i at fastholde og udvikle, så Danmark også i fremtiden har en robust og diversificeret erhvervsstruktur.

Danske virksomheder er godt positioneret på eksisterende og nye markeder, hvor særligt *den grønne dagsorden samt anvendelsen af avanceret teknologi* indeholder store vækstpotentialer. Den ambitiøse danske klimalov med nationale klimamål og stærke klimapartnerskaber er en styrke for danske virksomheder – men også en potentiel udfordring – fordi det sætter fælles retning for virksomhedernes arbejde med bæredygtige løsninger. Tilsvarende er et højt niveau af teknologianvendelse og de dertilhørende krav til kompetencer i samfundet afgørende for danske virksomheder.

Potentialet i styrkepositioner er tæt knyttet til *etablering og styrkelse af partnerskaber*, hvor flere aktører samarbejder om at udvikle nye forretningskoncepter og innovative løsninger. Samskabelse og erfaringsudveksling mellem virksomheder, videninstitutioner og offentlige aktører er ofte drivkraften for ny teknologi og iværksætteri. Og tværgående samarbejde mellem sektorer og brancher er vigtigere end nogensinde, idet avanceret teknologi i stigende grad adresserer brede samfundspotentialer og -udfordringer på tværs af forsynings- og værdikæder, brancher og geografi.

Vi vil bidrage til gode rammer for innovation og videndeling

For at fremme danske styrkepositioner vil vi fortsat bidrage til samarbejde og partnerskaber om innovation og implementering af ny teknologi. Tre af vores signaturindsatser er særligt målrettet styrkepositionerne.

For det første vil vi fortsat investere i erhvervsfyrtårnene, der med udgangspunkt i stedbundne potentialer bidrager til samskabelse af innovation og viden. Erhvervsfyrtårnene skaber blandt andet lokal og national sammenhæng ved, at virksomheder, videninstitutioner, erhvervsfremmeaktører og myndigheder arbejder sammen om langsigtede mål med stor betydning for den lokale og nationale erhvervsudvikling.

For det andet vil vi videreudvikle klyngeindsatsen, der forankrer kerneopgaven med at fremme samarbejde om innovation hos landsdækkende aktører med specialisering i udvalgte erhvervs-

og teknologiområder. Det er vigtigt for virksomhedernes innovationsproces og evne til på sigt at indtage nye markeder. Klyngerne indgår i fyrtårnene, hvor de bidrager med deres virkemidler til innovationssamarbejde eller lignende.

For det tredje vil vi bidrage til at forløse *dansk turismes* vækstpotentiale i hård international konkurrence. Danmark skal gå forrest for at skabe og udbrede innovative, digitale turismeløsninger med lavere miljø- og klimaftryk.

Iværksættere spiller en vigtig rolle for udvikling af danske styrkepositioner. Vi vil skabe bedre rammer og udviklingsmiljøer for højteknologiske iværksættere og mere effektiv overførsel af viden fra viden- og uddannelsesinstitutioner til virksomheder. Kapacitet til at udvikle, teste og implementere nye løsninger er et centralt element for danske iværksættere og virksomheders innovationsevne, hvilket vi vil understøtte via flere af vores signaturindsatser.

Vi vil...	Vores ambition er at...
<ul style="list-style-type: none"> • Videreudvikle den offentligt finansierede klyngeindsats og erhvervsfyrtårnene – og bidrage til synergier herimellem. • Understøtte udvikling af danske styrkepositioner, særligt indenfor grøn omstilling og anvendelse af ny teknologi • Forbedre rammer og udviklingsmiljøer for højteknologiske iværksættere. • Understøtte effektivt samarbejde mellem videninstitutioner og virksomheder. • Bidrage til bæredygtig og konkurrencedygtig dansk turisme. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Omsætningseffekten</i> i deltagervirksomhederne skal være mere end xx pct. • xx pct af deltagervirksomheder i innovationsindsatser skal have <i>udviklet koncepter til nye produkter og løsninger</i>. • xx pct. af deltagervirksomhederne skal have <i>øget deres eksport</i>.

1.3 Forenkle fremtidens erhvervsfremme

Det skal være nemt for virksomheder at bruge erhvervsfremmesystemet, og de skal møde tilbud med plads til forskellighed. Administrationen forbundet med ansøgning og deltagelse i vores indsatser skal være så lille som mulig. Og udbuddet af indsatser og aktører skal være enkelt, sammenhængende og forudsigeligt. Derfor arbejder vi med at forenkle erhvervsfremme med tre brugerperspektiver i fokus:

- Enkelt udbud af indsatser
- Enkelt at deltage i indsatser
- Enkelt at navigere i det samlede erhvervsfremmesystem

Vi har de seneste år arbejdet med at konsolidere erhvervsfremmesystemets aktører og indsatser indenfor rammerne af reformen og Lov om erhvervsfremme. Hovedparten af de ofte mindre og

overlappende regionale indsatser er erstattet af brede, landsdækkende signaturindsatser med rum til lokal fleksibilitet. Tilsvarende er det blevet lettere for virksomhederne at navigere i aktørlandskabet, og der er allerede sket betydelige forenklinger i den administration, virksomhederne møder. Men der er fortsat rum for forbedring, og kendskabet til og effekten af de mange tilbud skal udbredes yderligere.

Enkelt udbud af indsatser

Virksomhederne skal møde erhvervsfremmetilbud, der modsvarer deres behov og efterspørgsel. Genkendelighed, tilgængelighed og høj kvalitet er nøgleord. Virksomhederne skal kunne overskue udbuddet og kende indsatserne, og de skal være tilgængelige i hele landet. Samtidig skal virksomhedsbehov, der følger af større samfunds- og teknologitendenser, og som i høj grad er ensartede på tværs af landet, imødekommes ved langsigtede strategiske satsninger af høj kvalitet. Vi prioriterer derfor signaturindsatser som brede, landsdækkende indsatser. Vi vil investere kontinuerligt i signaturindsatserne og følge op på dem, så vi sikrer høj kvalitet og effektfulde indsatser, der leverer på vores målsætninger.

Enkelt at deltage i indsatser

Virksomhederne skal opleve et erhvervsfremmesystem, hvor bureaukrati og administrative benspænd reduceres mest muligt. Der er over de seneste år taget flere tiltag for at gøre regler og rammer for deltagelse enklere. Og med den nye EU-programperiode, der indføres fra 2023, forenkles dokumentationskrav, kontrol og udbetalinger yderligere på en række områder.

Men vi er ikke i mål. Nogle virksomheder oplever det fortsat vanskeligt og tidskrævende at benytte sig af erhvervsfremmesystemet. Det skal vi gøre bedre. Det skal være nemt at deltage for dem, der følger reglerne. Virksomhedernes tid skal gå til at drive og udvikle deres forretning. Ikke til unødigt bureaukrati.

Vores indsatser skal udmøntes så enkelt og effektivt som muligt i hele værdikæden – med virksomhederne i centrum. Unødige barrierer og flaskehalse i brugerrejsen skal ryddes af vejen. Og virksomhederne skal opleve et samlet system, der får midler ud at arbejde hurtigst muligt, og som skaber sammenhæng mellem indsatserne.

Forudsætningen for at optimere systemet er dyb forståelse for brugernes oplevelse. Derfor vil vi analysere virksomhedernes vej i vores indsatser nærmere og følge udviklingen de kommende år. Vi vil systematisk opgøre brugernes tilfredshed og oplevelse af enkelhed i vores signaturindsatser. Og vi vil skærpe vores fokus på, at nye indsatser tilrettelægges med brugerens perspektiv for øje. I tillæg hertil vil vi indhente erfaringer fra sammenlignelige europæiske lande og forsøge at påvirke de forvaltningsmæssige rammer som fastlægges på europæisk niveau. Tilsammen skal det skabe et endnu bedre grundlag for løbende administrativ forenkling af vores indsatser.

Enkelt at navigere i det samlede erhvervsfremmesystem

Erhvervsfremmesystemet skal være enkelt og have virksomhedernes behov i centrum. Det kræver, at aktørerne tilskrives tydelige roller, samarbejder tæt og løbende koordinerer deres tiltag med virksomhedernes behov for øje. Sammenhæng på tværs er et fælles ansvar og en forventning, vi møder alle aktører med. Og vi vil bruge vores investeringer til at understøtte denne ansvarstagen for at fastholde fokus på kerneopgaver og undgå overlap. Herunder skal hensigtsmæssige incitamenter og samarbejdsstrukturer understøtte værdiskabelse for den enkelte virksomhed og effektiv henvisning imellem aktørerne.

Hovedaktørerne i erhvervsfremmesystemet er:

- **Virksomhedsguiden**, der er det digitale knudepunkt i erhvervsfremmesystemet, tilbyder viden, vejledning, guides og digitale værktøjer, der hjælper med at starte, drive og udvikle virksomhed. Indholdet er leveret og verificeret af offentlige myndigheder, og gør virksomhedsrettede ydelser på tværs af aktører i erhvervsfremmesystemet tilgængelige.
- **Lokal erhvervsfremme**, som kommuner har valgt at indrette forskelligt på tværs af landet. Kommunerne har en række myndighedsopgaver, der giver en bred lokal kontaktflade til virksomhederne og har stor betydning for erhvervsudviklingen. For mange virksomheder er kommunerne derfor også den lokale indgang til erhvervsfremmesystemet. De kan i den forbindelse tilbyde lokal erhvervsservice, som ikke overlapper med erhvervshusene eller andre af erhvervsfremmesystemets hovedaktører.
- **Erhvervshusene**, der er det fysiske knudepunkt i erhvervsfremmesystemet, udgøres af seks erhvervshuse med filialer, der samler specialiserede faglige kompetencer om virksomhedsdrift og -udvikling på tværs af kommunerne. Erhvervshusene tilbyder virksomhedsspecifikke vejledningsforløb med et eller flere møder, der hjælper virksomheder med at kortlægge deres vækst- eller forretningspotentiale, og kan henvise virksomhederne til andre private eller offentlige tilbud.
- **Klyngeorganisationerne**, der har til formål at fremme og accelerere samarbejde om innovation inden for de erhvervs- og teknologiområder, vi udpeger med denne strategi. Deres rolle er først og fremmest at facilitere mere effektiv udnyttelse af viden og

ressourcer i danske innovationsøkosystemer gennem samarbejde mellem virksomheder, videninstitutioner mv.

- **Statslig erhvervsfremme**, der tilbyder virksomhederne højt specialiseret erhvervsfremme inden for eksport og finansiering.

Erhvervsfremme hænger sammen med en række relaterede områder, indsatser og dagsordener. En koordineret indsats mellem erhvervsfremme-, uddannelses- og beskæftigelsesaktører såvel som videninstitutioner og arbejdsmarkedets parter skal bidrage til, at virksomhederne har de nødvendige kompetencer til at gennemføre grøn omstilling, digitalisering og sikre kvalificeret arbejdskraft, der kan fremme danske styrkepositioner og øge eksporten.

Tæt samspil med private kræfter

Vi ønsker at styrke det private engagement i erhvervsfremmeindsatsen. Private rådgivere og investorer er den primære kilde til kapital, rådgivning og videnformidling til danske virksomheder. Og sådan skal det blive ved med at være – mest muligt skal løses på markedsvilkår. Den offentlige indsats hverken kan eller skal fortrænge privat ansvar og risikovillighed. Vi vil derfor fortsat have fokus på, at den offentlige indsats supplerer det private marked, hvor det enten ikke fungerer tilstrækkelig effektivt. Eller hvor der er behov for ekstra acceleration eller målrettede indsatser. Og vi vil fremme, at vores indsatser står på skuldrene af privat medfinansiering, og at private leverandører indgår i eksekveringskæden. Markedets kapacitet skal udnyttes og udvikles, så opgaver som hovedprincip tildes efter konkurrence.

Vi vil samtidig arbejde for et tættere samarbejde og partnerskab med andre udmøntende aktører, herunder private fonde. Erhvervsfremmemidlerne kan fungere som katalysator for større investeringer til gavn for flere virksomheder. Og dermed kan vi skubbe på markedsudvikling til gavn for det brede samfund.

Vi vil...	Vores ambition er at...
<ul style="list-style-type: none"> • Videreføre et systematisk fokus på brede, landsdækkende signaturindsatser, der skaber genkendelighed, tilgængelighed og kvalitet for virksomhederne baseret på nøgleaktøernes hovedformål. • Øge kendskabet til signaturindsatser via kommunikation målrettet virksomhederne. • Arbejde for, at vores indsatser er så enkle og ubureaukratiske som muligt. • Fortsat bidrage til virksomhedernes adgang til et digitaliseret 	<ul style="list-style-type: none"> • xx pct. af danske virksomheder <i>kender mindst én af vores signaturindsatser.</i> • xx <i>tilfredshed</i> hos deltagere ved Net Promoter Score. • xx pct. af deltagerne har oplevet <i>indsatsen som enkel at deltage i.</i>

Vi vil...	Vores ambition er at...
erhvervsfremmesystem med værdiskabende ydelser. <ul style="list-style-type: none"> • Fremme samspillet med det private marked via bl.a. medfinansiering og inddragelse i eksekveringskæden. 	

1.4 Tilbyde indsatser for hele landet

Vores strategi og indsatser skal være bredt forankret lokalt og nationalt og imødekomme forskelle i virksomhedernes behov i by og land, herunder i yderområderne. Derfor er erhvervshusenes bestyrelser centrale bidragsydere til strategien, hvor vi sammen har inddraget flere end 800 personer gennem workshops i alle landsdele. Særlig tæt har vi samarbejdet om strategiens regionale kapitler.

De regionale kapitler viser vigtige lokale variationer og forhold, vi skal have for øje. Selvom Danmark er et lille land med stor sammenhængskraft, kan virksomhedernes potentialer og udfordringer variere. Forskellene skyldes bl.a. stedbundne potentialer og lokale erhvervsstrukturer samt forskelle i adgangen til ressourcer og kvalificeret arbejdskraft. Samtidig går mange muligheder og udfordringer igen på tværs af landet, fx inden for grøn omstilling, teknologioptag, robuste forsyningskæder og detailhandelens betydning. Både ligheder og forskelle vil vi favne, så vores indsatser er relevante for virksomheder i alle dele af landet

Vi vil styrke den lokale forankring

Vores *strategiske samarbejde med erhvervshusenes bestyrelser* skal videreføres og styrkes. Erhvervshusenes bestyrelser inddrager vi i en fast, forudsigelig og transparent proces om årlige investeringsplaner, så vi får glæde af deres lokale forankring og viden om lokale behov vedrørende alle vores investeringer. For at sætte øget fokus på effekten af vores indsatser vil vi også invitere erhvervshusenes bestyrelser til strategisk dialog i løbet af strategiperioden om indfrielse af vores overordnede målsætninger. Vi deler i høj grad de samme mål og ambitioner i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse og erhvervshusene, som derfor skal løftes i fællesskab. Desuden vil vi understøtte erhvervshusenes rolle som sparringspartner og knudepunkt for virksomhederne i erhvervsfremmesystemet ved at tilvejebringe analyser og viden om erhvervsforhold, virksomhedernes behov og læring fra indsatser i de enkelte landsdele.

I dialogen med erhvervshusenes bestyrelser er vi optagede af at finde fælles veje hen mod at realisere hver landsdels ambitioner for erhvervsudviklingen og drage nytte af de input, som erhvervshusenes bestyrelser løbende får fra det lokale erhvervsliv og kommunerne.

Vi lægger også vægt på den fælles deltagelse i partnerskaberne om erhvervsfyrtårnene, hvor vi og erhvervshusenes bestyrelser er repræsenteret sammen med staten og hvert konsortium. De er et vigtigt redskab i at sætte den strategiske retning for erhvervsfyrtårnene samt samle og sætte private og offentlige virkemidler i spil.

Vi vil...	Vores ambition er at...
<ul style="list-style-type: none"> • Videreudvikle det tætte strategiske samarbejde med erhvervshusenes bestyrelser. • Fremme lokal og regional erhvervsudvikling ved stærkt samspil mellem lokale kendetegn og vores signaturindsatser, så de er relevante og tilgængelige for virksomheder i hele landet. • Fortsat tilse, at vores portefølje er relevant og til gavn for virksomheder i landkommuner og yderområder. 	<ul style="list-style-type: none"> • xx pct. af virksomhederne i <i>alle landets kommuner har deltaget i en indsats.</i> • xx pct. af deltagervirksomhederne er <i>beliggende i en landdistriktskommune.</i> • xx pct. af deltagerne i <i>alle kommuner har fået forbedrede kompetencer.</i>

Nordjylland

Nordjylland er kendetegnet ved en stærk samarbejdskultur mellem offentlige og private aktører: mellem kommuner og regionen, på tværs af erhvervsfremme-, uddannelses-, og beskæftigelsesaktører samt mellem politikere og virksomheder. Dette er et godt fundament for at styrke og skabe flere fælles forpligtende indsatser overfor virksomhederne i endnu større grad fremover. Det er vigtigt at få bredden af aktører til at understøtte virksomhederne med koordinerede supplerende ydelser, der til sammen skaber øget robusthed, øget produktivitet og konkurrenceevne i Nordjylland, så virksomhederne kan imødekomme den stigende kompleksitet og konkurrence i markedet.

Produktiviteten og innovationen udfordrer

Det nordjyske produktivetsniveau samt de seneste års vækst i produktiviteten ligger i den lave ende ift. resten af landet. Det betyder, at nordjysk erhvervslivs konkurrenceevne, ud fra et produktivetsperspektiv, er blevet udfordret. Særligt den nordjyske industrisektor halter efter på produktiviteten ift. industrien i resten af landet. Der er derfor både bredt set for erhvervslivet, og særligt for industrien, et potentiale for at løfte produktivetsvæksten fremover. Flere faktorer kan være medvirkende forklaring til den relativt lave produktivitet. Fx er digitaliseringsniveauet og innovationsniveauet i nordjyske virksomheder lavere end hos virksomheder i resten af landet. Desuden tyder det på, at der er lavere vækst- og skaleringsambitioner samt lavere risiko- og investeringsvillighed ift. resten af landet. I Nordjylland er der, især i yderkommunerne, udfordringer med at tiltrække og fastholde kvalificeret arbejdskraft.

Nordjyllands vision og fokusområder

En række virkemidler kan løfte vækst og udvikling i Nordjylland – både på den korte og på den lange bane. Gennem en stærk samarbejdskultur har Nordjylland gode forudsætninger for at vende regionens udfordring med produktivetsvæksten. Det kan ske ved en endnu stærkere samarbejdskultur, der tilskynder til forpligtende samarbejde om strategiske projekter og indsatser på tværs af offentlige og private aktører. Herved kan der opbygges et endnu stærkere økosystem på tværs af aktører, der kan virke som initiativ og drivkraft for vækst og udvikling i Nordjylland, og som kan arbejde for at påvirke og forme en grøn dagsorden med udsyn.

Nordjyllands vision er derfor at være en innovativ hub for grøn omstilling af erhvervslivet gennem en ambitiøs forpligtende samarbejdskultur.

Ambitionen søges realiseret gennem udvalgte fokusområder.

Indfri ambitioner i erhvervsfyrårnet CO2Vision

Nordjylland vil være en international foregangsregion for fremtidens grønne erhverv og gå foran i at opnå de store klimagevinster såvel som vækst- og beskæftigelsesmuligheder, der kan høstes ved at videreudvikle, sammentænke, anvende og eksportere nye grønne teknologier (CCUS). CO2Vision udgør et stort potentiale for regionens vækst og udvikling. Der er i det nordjyske erhvervsliv og samfund rigtig gode forudsætninger for øget fangst, anvendelse og lagring af CO2 gennem udvikling og test af teknologier samt opbygning af kompetencer hertil. Potentialet er allerede erkendt og politisk højt prioriteret, regionalt og nationalt. Denne indsats er vigtig som fokusområde for erhvervsudviklingen de kommende år i Nordjylland for at reducere CO2-udslip og understøtte en grøn omstilling.

Højne grøn omstilling og bæredygtighed

Nordjylland er stærk på grønne varer og tjenester i alt fra vindmøllekomponenter til spildevandsrensning. Der er et potentiale i, at flere virksomheder beskæftiger sig med grønne varer og tjenester, og at virksomhederne arbejder mere med grønne tiltag i form af blandt andet genanvendelse af materialer/ressourcer samt CO2-reduktion.

Øge digitalisering i nordjysk erhverv

Digitalisering og automatisering af de nordjyske virksomheder er en vigtig forudsætning for at styrke nordjysk erhvervs produktivitetsniveau. Især industrien er vigtig for nordjysk erhvervsliv, både som selvstændig branche men også som dynamo for mange følgeerhverv indenfor service, bygge/anlæg mv. Den nordjyske industri bidrager også til international samhandel. En øget digitalisering af industrien og øvrige erhverv kan desuden bidrage til at sikre den grønne omstilling i virksomhederne.

Styrke de nordjyske byer og kystområder

Nordjylland er en stærk turismested. Særligt i kystområderne, hvor en stor del af beskæftigelsen er afhængig af turisme. Samtidig ses en tendens til fraflytning. En mere grøn og bæredygtig turisme, der spiller sammen med bosætning, fastholdelse af traditionelle kysterhverv, som fx fiskeri og en stærk detailsektor, samt tiltrækning af nye virksomheder er vigtig. De nordjyske byer og kystområder kan styrkes yderligere ved at satse på at gøre dem mere attraktive og markedsføre dem stærkere overfor nye virksomheder, potentiel arbejdskraft og turister.

Sikre kompetenceforsyning til nordjyske virksomheder

På en lang række områder efterspørger de nordjyske virksomheder kvalificeret arbejdskraft - både højtuddannede, faglærte samt ufaglærte. For at understøtte virksomhederne bedst muligt ift. kompetenceforsyning, blandt andet til at understøtte den grønne omstilling, kan koordineringen mellem erhvervsfremme-, beskæftigelses- og uddannelsesaktører styrkes yderligere. Det gælder både ift. opkvalificering, tiltrækning og fastholdelse af medarbejdere samt inklusion af personer, som står på kanten af arbejdsmarkedet.

Understøtte virksomhedernes potentialer

For at øge produktiviteten i Nordjylland er det desuden vigtigt at understøtte virksomhedernes innovationsevne, vækstambitioner og investeringsvillighed, blandt andet med fokus på grøn

omstilling. Her kan et styrket samarbejde mellem aktører samt sparrings- og rådgivningsforløb medvirke til at skabe en større villighed til mere risikobetonede investeringer og innovation hos virksomhederne.

Midtjylland

Midtjylland har gennemgået en transformation i de senere år og udviklet sig fra at være en produktionsregion til at være en mere diversificeret og bæredygtig økonomi, der er bedre i stand til at imødegå globale udfordringer og muligheder. Det kommer eksempelvis til udtryk ved en beskæftigelsesvækst indenfor alle de nationale styrkepositioner. Særligt indenfor it og digitale teknologier er der stor vækst.

Midtjyllands mange specialiseringsområder – fra produktion til innovation

Midtjylland har en række virksomheder inden for vedvarende energi og miljøteknologi, der arbejder med alt fra vindenergi, biogas og solenergi til vandteknologi og affaldshåndtering. Området er hjemsted for virksomheder, som er verdensførende inden for grønne løsninger og en lang række virksomheder, der indgår i den grønne værdikæde.

Design, mode og møbler er et andet erhvervsområde, hvor Midtjylland har en stærk specialisering. Området har en række betydende modevirksomheder og designere. Endvidere har Midtjylland en lang tradition for at producere og forarbejde fødevarer og indeholder både store globalt orienterede virksomheder og højt specialiserede SMV'er. Også nye virksomheder, der arbejder med alt fra udvikling af fødevarerprodukter til agroteknologi og bæredygtig fødevarerproduktion, vinder frem.

Endelig er Midtjylland kendetegnet ved at have en stærk detailhandel med en række store koncerner og tilhørende værdikæder, som er vigtige for lokal beskæftigelse og vækst i andre erhverv, herunder turismen.

Midtjyllands vision og fokusområder

Grøn omstilling, cirkulær økonomi og grøn energiproduktion

Mange midtjyske SMV'er indgår som underleverandører i værdikæder, hvor store virksomheder og kunder stiller ESG-krav. Hvis midtjyske virksomheder skal gøre det til en konkurrence-fordel, er fokus på dokumentation og compliance ift. grøn omstilling og bæredygtighed nødvendig. Udviklingen kræver, at SMV'erne i højere grad investerer i grøn teknologi og bæredygtige forretningsmodeller og kan fastholde og tiltrække de nødvendige kompetencer. En vigtig ressource i denne proces er sparring med erhvervsfremme-, uddannelses- og beskæftigelsessystemernes aktører, GTS-institutter og videninstitutioner samt adgang til attraktive programbaserede tilbud.

Disruptive teknologier

Midtjyske SMV'er skal være forandringskabende og ikke kun forandringsparate. Digitaliseringen har tidligere været et middel til effektivisering, men midtjyske virksomheder kigger ind i en fremtid, hvor digitalisering i højere grad handler om innovation, værdiskabelse og nye forretningsmodeller. Bl.a. fødevarer og bioressourcer som midtjysk styrkeposition står overfor store forandringer, da udnyttelse af digitale virkemidler i stigende grad vil tages i brug med henblik på grøn fødevarerproduktion. Samtidig stilles der store krav til omstilling af den midtjyske detailhandel, som konsekvens af væksten i e-handel. Flere sektorer står derfor overfor et øget behov for tilførsel af viden, som kan sikre implementering og udvikling af ny teknologi.

Geopolitisk opbrud, ressourceknaphed og forsyningsikkerhed

Mange midtjyske SMV'er er ramt af flaskehalse grundet geopolitiske opbrud. Manglende produktionsinput, øget konkurrence om begrænsede ressourcer og stigende energipriser har udfordret virksomhedernes konkurrenceevne. Hvis de midtjyske virksomheder skal fastholde deres konkurrencekraft og produktivitet, er der behov for at skabe robuste forsyningskæder. Råvaresubstitution, recirkulering af materialer, diversificering af energiforsyning og øget egenproduktion er eksempler på redskaber, der kan tages i brug. Samtidig vil en øget digitalisering og automatisering være nødvendig med henblik på at tilpasse arbejdskraftbehovet. Et fokus på omlægning af forsyningskæder og ændring i produktionen har potentiale til at styrke SMV'ernes konkurrenceevne, styrke leverancesikkerhed og sikre mindre miljømæssig belastning.

Vandteknologi

Midtjylland er med erhvervsfyrtårnet inden for vandteknologi foregangsregion for innovative, bæredygtige og effektive vandteknologiske løsninger til gavn for eksport, miljø, vækst, iværksætteri og beskæftigelse. Branchen beskæftiger allerede 18.000 medarbejdere, heraf en tredjedel i Midtjylland. Men potentialet er større. Der skal være fokus på at gøre det muligt for vandaktører at etablere solide, langsigtede partnerskaber og projekter. Og at udbrede fyrtårnet nationalt, lige såvel som midtjyske virksomheder i højere grad skal kunne anvende tilbud fra de øvrige erhvervsfyrtårne. Dette fordrer tæt kontakt mellem erhvervsfyrtårnene samt øget udveksling af informationer om tilbud og ydelser.

Konsolidering af midtjyske styrkepositioner

Avanceret produktion er som den største midtjyske styrkeposition vigtig for beskæftigelse og vækst i regionen. Udviklingen af produktionsindustrien skal videreføres med fokus på bæredygtig og automatiseret produktion samt udvikling af specialiserede produkter og services, der differentierer sig i den globale konkurrence. Indenfor fødevarer og bioressourcer er der mulighed for fremadrettet vækst ved fokus på styrket fødevarerinnovation og cirkulær økonomi, mens også design, mode og møbler kan fremmes med fokus på styrkede design- og produktionskompetencer samt investeringer i bæredygtig produktion. Endelig er det vigtigt at have øje for nye potentielle styrkepositioner, eksempelvis inden for Life Science.

Kompetenceforsyning

For at sikre at virksomhederne har de nødvendige kompetencer til at gennemføre grøn omstilling, digitalisering mv., er det vigtigt, at unge vælger uddannelser, der kan imødekomme virksomhedernes behov. Ligesom brugen af efter- og videreuddannelse, lærlinge og samarbejde med uddannelses- og beskæftigelsessystemerne i højere grad skal være en prioritet i virksomhederne. Inklusion af medarbejdere på kanten af arbejdsmarkedet og løft af kompetenceniveauet hos lavt uddannede er og vil også i fremtiden være væsentlig.

Iværksætteri

Midtjylland har en stærk entreprenørånd, hvilket kommer til udtryk ved en høj etablerings- og overlevelsesrate samt en høj koncentration af vækstvirksomheder. Viden- og uddannelsesinstitutioner spiller en central rolle i udviklingen af den midtjyske entreprenørånd. Fokus på at understøtte tiltrækning af kapital, innovation, internationalisering og skaleringsprojekter er vigtigt for at fastholde stærkt iværksætteri. Endelig kan samarbejde og synergi mellem de store virksomheder og iværksættere skabe vækst for begge parter. Samarbejde og synergi fordrer udvikling af platforme for sparring. Her kan de midtjyske inkubatormiljøer spille en central rolle.

Bæredygtig turisme

Turisme udgør en betydelig del af den midtjyske beskæftigelse og sammenhæng med en række øvrige centrale brancher, eks. detailhandel, fødevarer og gastronomi. For at kunne udfolde det fulde potentiale i turismen, herunder synergimulighederne ift. andre erhvervssektorer og bæredygtig udvikling, skal der arbejdes med målrettede kompetenceløft, inklusion af medarbejdere på kanten af arbejdsmarkedet samt styrket dataanvendelse. Endvidere kan der være behov for bæredygtige turismereleterede infrastrukturelle indsatser, som fremmer private investeringer, og fastholder Midtjylland som en attraktiv destination for turister, herunder erhvervsturister.

Syddjylland

Syddjylland har markante erhvervsstyrker, der er baseret på stolte traditioner og opbygget gennem generationer. Produktionsindustri, fødevarer, transport, byggeri, turisme, energi og maritime erhverv indeholder fremadrettet et stort vækspotentiale.

De sydjyske virksomheder har en høj produktivitet, men væksten i produktiviteten har været beskedent de senere år, hvilket kommer til udtryk i en faldende konkurrenceevne. Udfordringen er blandt andet et lavt innovationsniveau, som placerer sig væsentligt under landsgennemsnittet. Der er et stort uudnyttet potentiale i arbejdet med innovation og samarbejdet med landsdelens stærke videninstitutioner, hvilket kan fremmes i de kommende år.

Sammenlignet med virksomheder i landets øvrige regioner er de sydjyske virksomheder godt med på den grønne og digitale omstilling. Syddjylland placerer sig højt på landsplan i forhold til andelen af SMV'er, der arbejder med genanvendelse af materialer, CO₂-reduktion og reduktion af spild og materialer, og endnu flere virksomheder skal i gang med bæredygtig produktion og grøn omstilling. Ambitionen er at fastholde, understøtte og styrke den positive udvikling indenfor grøn og digital omstilling i SMV'er.

Porten til Europa

Syddjylland har som region den største andel af eksportaktive virksomheder og skal samtidig styrke eksporten, så flere udnytter vækspotentialet i relevante eksportmarkeder. Placeringen ved den dansk-tyske grænse kan i højere grad udnyttes til grænseoverskridende samarbejder og tættere samarbejdsrelationer med virksomheder syd for grænsen, hvor der er stort uudnyttet potentiale for vækst gennem eksport.

Syddjyllands vision og fokusområder

Syddjylland har som ambition at være en førende grøn landsdel med eksport som vækstdriver og strategisk fokus på innovationskraft, klyngesamarbejde og udnyttelse af potentialet i grøn energi og forsyning til forsvaret.

Det kan ske med afsæt i erhvervsfyrtårnet for grøn energi og sektorkobling og en række store internationale industrivirksomheder, som positionerer landsdelen, samt en bred underskov af små- og mellemstore virksomheder med stort udviklings- og vækspotentiale.

Virksomheder i Syddjylland kan rustes bedre til at håndtere fremtidens udfordringer og en foranderlig verden ved at investere i forskning og udvikling af bæredygtige teknologier og ved at fremme en innovativ erhvervskultur, der kan håndtere og udnytte disruptive teknologier og geopolitiske forandringer. Det kan også realiseres ved øget strategisk samarbejde, ved at samtænke værdikæderne på tværs af de sydjyske erhvervsområder og ved at arbejde målrettet

med de stigende behov for dokumentation samt compliance i forhold til nye krav til bl.a. bæredygtighed.

Den store og stigende udfordring med mangel på arbejdskraft kan der arbejdes med i form af kompetenceudvikling, social inklusion og fokuseret tiltrækning af talenter og udenlandsk arbejdskraft, lokalt og nationalt.

I Sydjylland kan den stærke kobling mellem specialistviden i erhvervshusene og samarbejde med de lokale erhvervsservices bidrage til at løfte de små og mellemstore virksomheder i deres vækst- og udviklingspotentialer. Samarbejdet mellem Erhvervshus Sydjylland, klyngerne og videninstitutionerne skal styrkes yderligere på strategisk og operationelt niveau for at løfte virksomhedernes innovationskraft og konkurrenceevne.

Sydjylland som førende grøn landsdel

Mange grønne energiaktiviteter er koncentreret i den sydjyske landsdel. Virksomheder, offentlige myndigheder og organisationer samarbejder om de grønne energiløsninger og om at integrere dem med hinanden. Sydjylland ønsker at gå foran i udviklingen og implementeringen af nye grønne løsninger i Danmark samt fremme skalering og eksport deraf. En af Sydjyllands styrker er det stærke stedbundne potentiale og teknisk ekspertise inden for forskellige industrier, som kan bidrage til at udvikle nye bæredygtige løsninger og koble dem på tværs af sektorer. Sydjylland har et godt udgangspunkt for fortsat udvikling af både de store virksomheder samt de mange små og mellemstore virksomheder, der skal geares til at tage del i det store erhvervseventyr og indgå i nye partnerskaber. Ambitionen for Sydjyllands erhvervsfyrtårn for grøn energi- og sektorkobling er således at samtænke lokale, nationale og internationale investeringer med lokalt engagement og accelerere en effektiv omstilling til grøn energi ved at sikre tæt integration mellem forskellige energiformer og samarbejder.

Leverandører til Forsvaret

Sydjyske virksomheder har et stort potentiale i forsyning til det danske forsvar. Den nye geopolitiske situation og kraftige forøgelse af de nationale og europæiske forsvarsbudgetter, rummer muligheder for regionens dygtige håndværks- og servicevirksomheder. De sydjyske virksomheder har fx potentialer for at være leverandører til Forsvaret indenfor bygningservice, catering, IT, reservedele, rengøring, håndværkerydelser.

Få virksomheder har erfaring med forsyning til Forsvaret, og der mangler indsigt i anskaffelsesprocesser og fremskaffelsesplaner, hvorfor det kan være vanskeligt at positionere sig til at blive leverandør eller underleverandør til Forsvaret. Det kan derfor være relevant, at virksomhederne understøttes, motiveres og bliver vist mulighederne for og potentialerne i at blive leverandør til det danske forsvar.

Styrket eksport

Sydjyllands ambition er at løfte eksporten væsentligt for at fastholde og udvikle nuværende og nye erhvervsstyrker og samtidig tiltrække flere virksomheder og udenlandske investeringer til landsdelen. Eksporten kan styrkes med særligt blik for Tyskland, men også for andre nærmarkeder samt markeder uden for Europa. Virksomhederne skal udnytte potentialet i at samtænke forsyningskæderne for at stå stærkere i den nationale og internationale konkurrence.

Grøn og digital omstilling gennem brobygning mellem videninstitutioner og SMV'er

Syddjylland vil være førende på den grønne og digitale omstilling, hvor der skal være fokus på virksomhedernes brug af nye teknologier, og der skal være fokus på at løfte SMV'ers grønne og digitale omstilling.

Syddjyllands ambition er at løfte innovationsniveauet, og der kan i endnu højere grad bygges bro mellem Syddjyllands stærke vidensmiljøer og erhvervslivet. Det er også relevant at sikre, at virksomhederne har adgang til de bedste talenter og teknologier, så de kan fortsætte med at være konkurrencedygtige på globalt plan, og eksisterende virksomheder kan understøttes i at blive mere bæredygtige, robuste og konkurrencedygtige nationalt og internationalt.

Fyn

Regionen i midten på forkant med teknologiudviklingen

Erhvervsudviklingen på Fyn har de seneste årtier været præget af globaliseringen og eftervirkningerne af finanskrisen, der satte pres på Fyns traditionelle erhvervmæssige styrker som for eksempel det maritime område. Globaliseringen og den digitale og teknologiske udvikling åbnede imidlertid også op for nye muligheder og vækst i nye brancher på Fyn med globalt skaleringspotentiale som for eksempel robot- og droneindustrien. Efterfølgende er disse industrier blevet yderligere styrket i takt med den forandrede geopolitiske situation. Det generelle billede for Fyn peger på, at der er potentiale i at styrke produktiviteten. Derimod ligger Fyn pænt, når man kigger på den samlede innovation. I forhold til produktinnovation markerer Fyn sig som det område, der på landsplan har den højeste andel af produktinnovative virksomheder.

Fyns vision og fokusområder

Den fynske ambition er at lykkes med særligt den grønne og bæredygtige omstilling og med erhvervsfyrtårnet for fremtidens industri og næste generations robotter. Indsatsen skal samlet set bidrage til at udnytte og styrke den fynske erhvervsudvikling og sammenhængskraft, og tage højde for særlige strategiske områder, herunder international konkurrenceevne, iværksætter, kvalificeret arbejdskraft og turisme.

Ambitionen består således af to hovedspor, der med fordel kan understøtte hinanden, men også er kendetegnet ved hver deres muligheder og udfordringer. Hvor fyrtårnsatsningen hviler på et stærkt udgangspunkt og er kommet godt fra start, gør det sig ikke på samme måde gældende for den grønne og bæredygtige omstilling, der endnu ikke er slået helt igennem på Fyn.

Udfordring: Grøn og bæredygtig omstilling

Med hensyn til den grønne omstilling er der fortsat behov for at arbejde med den effektive fynske sammenhængskraft, hvor struktureret samarbejde imellem kommuner, vidensinstitutioner og en større gruppe af SMV'er har til formål at kompensere for fraværet af en stor concerns drivkraft.

Rammebetingelser som energiinfrastrukturen, der har indflydelse på energitilførslen til virksomheder og borgere, har betydning for indfrielsen af potentialer for bæredygtighed og grøn omstilling. Her kan nye samarbejdsformer bidrage til at gøre en stor forskel.

I den kommende periode vil der være behov for en styrket indsats omkring den grønne omstilling med særligt fokus på energi, bæredygtighed og cirkulær økonomi. Indsatsen skal være drevet af konkrete behov, og kompetencer fra andre dele af Danmark bliver centrale for, at udviklingen på Fyn kan fortsætte og skaleres.

Som en lille erhvervsregion, kan der være yderligere behov for at fokusere indsatsen der, hvor investeringerne giver det største afkast i form af jobskabelse, vedvarende konkurrenceevne og bæredygtig vækst.

Der er stort potentiale på Fyn i at satse på nationale styrkepositioner i forhold til for eksempel robot- og droneteknologi, maritime erhverv, energi, velfærdsteknologier, landbrug og fødevarer samt destinationsarbejdet. Fyrtårnet for fremtidens industri og næste generations robotter rummer i den sammenhæng et særligt potentiale og vil med fordel kunne understøtte flere af de øvrige fyrtårne, herunder i form af enabler-teknologier.

Sikre at fyrtårnsindsatsen styrkes og får en central placering som underleverandør til den grønne omstilling i hele Danmark

Det er ambitionen på Fyn, at erhvervsfyrtårnet fremtidens industri og næste generations robotter skal understøtte virksomheder på tværs af styrkepositioner og bidrage til vækst og beskæftigelse i hele landet. Fyrtårnet kan bidrage til at aflaste og afløse medarbejdere inden for flere brancher – herunder for eksempel i sundhedssektoren der er under pres grundet manglende kvalificeret arbejdskraft. Samarbejdet mellem forsvarsindustrien og fyrtårnet kan udbygges med fokus på nye teknologier inden for det maritime område samt droner og robotter. Fyrtårnet kan på sigt blive en vigtig nøgle i forhold til at sikre, at forsvarrets operative behov adresseres med afsæt i danske forsvarsindustrielle kompetencer og vækstpotentialer. Virksomheder fra hele Danmark bør inddrages i opgaveløsningen og som målgruppe for teknologioptag. Fyn kan samtidigt udnytte potentialerne indenfor spirende erhvervsområder som sikkerheds- og forsvarsindustri og orientere sig internationalt.

Sikre bæredygtighed og den grønne omstilling får en stærk udbredelse på Fyn, og at infrastrukturen og viden understøtter

Der er fortsat potentiale i at styrke den grønne omstilling gennem bedre udnyttelse af den fynske sammenhængskraft med særligt fokus på struktureret samarbejde imellem kommuner, vidensinstitutioner og en større gruppe af SMV'er. Det er ambitionen at fremme lokale partnerskaber indenfor industrielle symbioser, bæredygtighed, cirkulær økonomi, og teknologiunderstøttet produktion i regi af Fyn2030.

Sektorkobling mellem klyngeindsatser fra styrkepositioner

Det særlige potentiale, der findes i robotternes sektorspecifikke anvendelser, kan udnyttes stærkere ved for eksempel sammenkobling af sektorer, som har særlige forudsætninger, herunder robot x velfærdsteknologi, robot x maritime, robot x landbrug & fødevarer. Der kan også være et potentielt afsæt eksempelvis i udvikling af ny ekspertise og understøttelsen af økosystemer for iværksættere.

En stærk destinationsindsats

Med udgangspunkt i den kommende helhedsplan 2024, som vil pege på hvilke fynske turisme-potentialer der kan udnyttes, vil Destination Fyn implementere understøttende tiltag. Ambitionen er, at Destination Fyn skal ligge i top ti pct. inden for europæisk outdoor-turisme og udbygge samarbejdet med fyrtårnsindsatsningen om tiltrækningen af internationale konferencer med erhvervssturisme midt i landet.

Kvalificeret arbejdskraft

Virksomhederne på Fyn har et stort behov for kvalificeret arbejdskraft i stort set alle brancher. Det er ambitionen at finde nye løsninger og arbejde med kvalificeret arbejdskraft som bredt

tema med det formål at udvide arbejdskraftsudbuddet via forskellige instrumenter og sikre højere produktivitet via flere hænder og mere teknologi.

Sjælland

Region Sjælland har nydt godt af det økonomiske opsving, der er fulgt i kølvandet på covid-pandemien, og beskæftigelsen er ligesom i resten af landet på et rekordhøjt niveau. Den gode udvikling i den private beskæftigelse og den generelle fremgang for erhvervslivet i Region Sjælland ændrer dog ikke ved, at Region Sjælland er udfordret, og har den laveste produktivitet pr. indbygger blandt regionerne i Danmark. Der er derfor fortsat behov for at mindske dette gab til de øvrige regioner.

Fire kendetegn gør Sjælland særligt udsat – men indeholder også potentialer

Erhvervslivet på Sjælland er kendetegnet ved fire centrale udfordringer, som indeholder forandringskabende potentialer, hvis der arbejdes strategisk med dem:

1. Der er færre eksportvirksomheder i Region Sjælland, og eksportvirksomhederne i Region Sjælland eksporterer mindre end eksportvirksomheder i de øvrige regioner.
2. Der er færre videnarbejdspladser i regionen og antallet vokser mindre end i de øvrige regioner. Uddannelsesgab til især hovedstaden er øget de seneste ti år, og Region Sjælland er i dag den region, der har det største gab til landsgennemsnittet, når det kommer til private arbejdspladser for højtuddannede.
3. Region Sjælland er fortsat den af de danske regioner med flest små virksomheder og færrest af de helt store. Nyere økonomisk forskning har vist, at såkaldte superstar virksomheder har stor økonomisk betydning ligesom større SMV'er er mere produktive.
4. Region Sjælland har få egentlige branchemæssige styrkepositioner, men biosolutions står tydeligt frem som en væsentlig styrkeposition, ligesom genanvendelse og i nogen omfang energiforsyning er spirende styrkepositioner med stort potentiale.

Samlet set er ovenstående forhold medvirkende til, at erhvervsudviklingen på Sjælland – sammenholdt med andre regioner – er kendetegnet ved en lavere andel af højvækstvirksomheder, lav og faldende totalfaktorproduktivitet i serviceerhvervene, lav digitaliseringsgrad, få virksomheder, der investerer i innovation, få eksportvirksomheder og lav eksportværdi. Men der er også potentialer for erhvervsudvikling i de sjællandske kommuner, og der findes mange stærke og velfungerende virksomheder på Sjælland.

Sjællands vision og fokusområder

En række udvalgte fokusområder, der viderefører regionens todelte strategiske fokus på professionalisering, styrkepositioner og forandringskabende initiativer, kan bidrage til at forløse potentialerne i Region Sjælland.

Fyrtårnsindsats som forandringskabende initiativ

Erhvervsfyrtårnene Biosolutions og Femern (bæredygtigt byggeri) er centrale for den strategiske udvikling af erhvervslivet i Region Sjælland. Det er særligt vigtigt at fortsætte opbygningen af opskaleringsfaciliteter indenfor biosolutions og et fortsat fokus på iværksætter og uddannelse inden for området.

Byggeriet af den faste forbindelse under Femern Bælt sætter allerede i dag et markant aftryk på den regionale erhvervsudvikling. Dels ved den direkte beskæftigelse fra selve byggeriet, dels

ved en række afledte effekter såsom en stor og stigende interesse i at investere i erhvervsområder langs den kommende korridor og ved investering i den forventede stigning i turismen til Region Sjælland.

Grøn omstilling

Der ligger store potentialer indenfor energi og genanvendelse, som fremover kan blive nye styrkepositioner i Region Sjælland. Den grønne omstilling rummer et stort forretningsmæssigt potentiale for SMV'erne – særligt for de mange virksomheder inden for byggeriet – som der skal være et vedvarende strategisk fokus på at indfri.

Flere store virksomheder

Store virksomheder har betydelig økonomisk betydning. Igennem underleverandørnetværk er de med til at styrke SMV'ers adgang til internationale markeder og er dermed lokomotiver for erhvervsudvikling. Derfor er det vigtigt, at der fortsat gøres en dedikeret indsats for fortsat at arbejde for at løfte mindre SMV'er, så de vokser sig til mellemstore SMV'er.

Internationale erfaringer fra erhvervsfremmeprogrammer i andre lande har vist at særlige skaleringsforløb for virksomheder med meget stort potentiale hvor der arbejdes længerevarende og mere intensivt med et relativt lille antal SMV'er, har stor effekt på skalering af SMV'er.

Digital professionalisering og forretningsudvikling

Der er behov for en bred indsats, der skal løfte produktiviteten i regionens mange SMV'er. Det er især inden for digitalisering, at der er et potentiale for at løfte endnu flere af regionens virksomheder, så digitalt umodne virksomheder påbegynder en digitalisering af deres virksomhed.

Flere brancher på Sjælland er ramt af rekrutteringsudfordringer, også mere end i de øvrige regioner, digitalisering og automatisering rummer et potentiale for at afhjælpe arbejdskraftmanglen. Dette kunne derfor med fordel være et særligt fokus for den fremtidige digitaliseringsindsats i Region Sjælland. Generelt er kombinationen mellem specialiseret vejledning inden for digitalisering af forretningen og processerne i SMV'erne og muligheden for et tilskud til implementering og indkøb, særlig virkningsfuld for SMV'er der ikke har stor erfaring med digitalisering.

Kompetenceforsyning – fremtidens muligheder for Sjælland

Der ligger et stort potentiale i at styrke adgangen til højtuddannede specialister i Region Sjælland. I dag findes langt størsteparten af de videregående uddannelser og dermed også arbejdskraften i hovedstadsområdet – det er særligt udtalt inden for de lange videregående uddannelser på det tekniske og merkantile område. Studerende fra regionens uddannelsesinstitutioner kan virke som et innovationsvirkemiddel, og der ligger et potentiale i at koble flere af de studerende i deres studietid til regionens virksomheder.

Hovedstaden

Hovedstadsregionen er Danmarks internationale Metropolregion: en vigtig portal til verden, som bidrager til at sætte Danmark på verdenskortet, og skaber vækst og arbejdspladser til gavn for hele landet. Regionen står for 40 pct. af den samlede værdiskabelse og knap 40 pct. af turismen i Danmark, og har markante kommercielle styrkepositioner indenfor videnintensive sektorer som IT, life science og fintech. Regionen tegner sig for en betydelig andel af landets eksporterende virksomheder og har et dynamisk økosystem med en høj koncentration af

videninstitutioner, en højt uddannet arbejdsstyrke og en række specialiserede erhvervsfremmeaktører, som understøtter regionens mange iværksættere i udviklingen af en række spirende, teknologiske styrkepositioner.

En stærk, dansk portal til verden – i skarp international konkurrence med andre metropoler
Hovedstadsregionen har et stærkt brand og ligger højt i internationale sammenligninger af bæredygtighed, levestandarder og erhvervsvenlighed. Regionen har højere vækstrater, investerer flere ressourcer i forskning og udvikling og udklækker flere iværksættere end sammenlignelige metropolregioner. Samtidigt tiltrækker Hovedstadsregionen tre ud af fire internationale investeringer i Danmark, tre ud af fem internationale kongresser og en markant andel af de udenlandske talenter, hvilket udgør væsentlige internationale konkurrenceparametre. Regionens tiltrækningskraft og konkurrenceevne understøttes af, at den er internationalt godt forbundet via en stor international lufthavn, og del af et sammenhængende arbejdsmarked i Greater Copenhagen.

Men hovedstadsregionen står over for en række udfordringer ift. at fastholde positionen i den internationale konkurrence. Hovedstadsregionens viden, talent og økosystem bliver fx ikke i tilstrækkelig grad omsat til innovation og vækst af regionens iværksættere og små og mellemstore virksomheder. Hovedstadsregionen ligger lavt i internationale sammenligninger, når det handler om at skabe vækstvirksomheder, og sakker bagud i forhold til at tiltrække international kapital. Regionens små og mellemstore virksomheder arbejder dertil ikke i særlig høj grad med avancerede, digitale teknologier eller med cirkulære forretningsmodeller, som i stigende grad vil udgøre konkurrenceparametre, nationalt såvel som internationalt.

Hovedstadsregionens vision og fokusområder

Regionens ambition er at styrke positionen som en internationaliseret, innovativ og bæredygtig Metropolregion i verdensklasse, der udvikler kommercielle styrkepositioner, som kan understøtte dansk vækst og velfærd nu og i fremtiden - og samtidigt bidrager til at løse store globale udfordringer på fx sundheds- og klimaområdet.

Regionens geografiske diversitet byder på erhvervsmæssige styrker og udfordringer. Et bredt samarbejde om en ambitiøs og sammenhængende indsats kan understøtte, at flere iværksættere og små og mellemstore virksomheder drager fordel af Metropolregionens mange styrker for at øge regionens kapacitet til at agere drivkraft for vækst og beskæftigelse til gavn for hele Danmark.

Indfrielse af Metropolregionens fulde potentiale forudsætter et styrket udefra-ind blik på at positionere Hovedstadsregionen stærkt i den internationale konkurrence og på at udvikle regionen på tre fokusområder;

Vækstvirksomheder gennem internationalisering med afsæt i regionens styrkepositioner

Regionen har de væsentlige byggeklodser, som skal til for at skabe nye vækstvirksomheder, som kan gøre fundamentet for dansk vækst og velfærd mere robust. Men der er behov for et styrket fokus på internationalisering.

Blandt regionens markante styrkepositioner er sundhedssektoren, som tegner sig for store investeringer i forskning og udvikling samt en høj andel af dansk eksport. Sundhedssektoren er udgangspunktet for regionens erhvervsfyrtårn, som har potentiale til at udvikle nye sundhedsløsninger, som kan imødekomme globale udfordringer i sundhedsvæsenet samt yderligere styrke Hovedstadsregionens internationale placering som en innovativ,

konkurrencedygtig metropolregion. Det forudsætter, at erhvervsfyrtårnets aktiviteter og samarbejdsplatform kommer de innovative iværksættere og små og mellemstore virksomheder i hele landet til gavn, samt at fyrtårnet markedsføres internationalt og anvendes som springbræt for øget eksport.

Erhvervslivets øvrige specialer inden for IT-tech og finans samt spirende teknologiske styrkepositioner indenfor bl.a. cybersikkerhed, kvanteteknologi, sportstech, intelligente energi- og klimaløsninger og kreative erhverv udgør ligeledes stærke afsæt for udviklingen af vækstvirksomheder med løsninger, der kan imødekomme globale udfordringer. For at udnytte potentialet, er der behov for at samle erfarne aktører i økosystemet om en sammenhængende indsats for at styrke de innovative, skalerbare virksomheders adgang til kvalificeret arbejdskraft, herunder udenlandsk talent, risikovillig kapital samt viden om skalering og adgang til internationale markedsmuligheder.

Med Hovedstadsregionens globale brand og evne til at tiltrække store events og videnskongresser følger ligeledes unikke muligheder for at arbejde strategisk med tiltrækning af udenlandske investeringer og talenter til gavn for regionens eksisterende såvel som spirende styrkepositioner. Der er ligeledes potentiale for gennem nye samarbejder mellem offentlige og private aktører at styrke ferie- og erhvervsturismen til regionen som helhed og dermed skabe lokale arbejdspladser og vækst.

Innovation gennem vidensamarbejder og kunstig intelligens

Hovedstadsregionen er begunstiget af stærke videninstitutioner, og der er stort potentiale i styrket brobygning mellem disse videnmiljøer og de små og mellemstore virksomheder.

Det er vigtigt for regionens internationale konkurrenceevne, at de små og mellemstore virksomheder får lettere adgang til langsigtet kompetenceudvikling, vidensamarbejder, vejledning og testfaciliteter, som kan bane vej for øget innovation og anvendelse af nye teknologier, ikke mindst kunstig intelligens. Udvikling af en europæisk innovationshub for digitalisering i samarbejde med regionens mange relevante videninstitutioner, klynger og private aktører, vil være et væsentligt bidrag til dette.

Den bæredygtige region – drivkraft i den grønne omstilling, også internationalt

I internationalt perspektiv er Hovedstadsregionen anerkendt som en grøn frontløber, og regionens offentlige aktører har høje klimaambitioner. Bæredygtighed er i fokus, men omstillingen er kompleks og vanskelig for mange små og mellemstore virksomheder. Regionen har et dynamisk økosystem af videninstitutioner, rådgiverkompetencer og iværksættere, som udvikler intelligente, grønne løsninger, der dog møder skaleringsudfordringer.

Der vurderes at være stort potentiale i at sætte turbo på udvikling af nye løsninger og den grønne omstilling i de små og mellemstore virksomheder med offentlige målsætninger og indkøbsmuskler som drivkraft og med afsæt i offentlig-private partnerskaber. Metropolregionen Greater Copenhagen har forudsætningerne for at skabe en markant kommerciel styrkeposition indenfor 'smart city' og cirkulære løsninger, som kan skaleres internationalt – og samtidig skabe et bæredygtigt samfund i verdensklasse.

Bornholm

Bornholm er karakteriseret ved en mangfoldig branchesammensætning; fra fødevarerproduktion og landbrug, turisme og oplevelsesøkonomi, produktion og industri til kunsthåndværk og detailhandel. De forskellige brancher er hver især med til at skabe en dynamisk og levende ø,

hvor der er aktivitet året rundt. Et stærkt, bæredygtigt og mangfoldigt erhvervsliv er vigtigt for Bornholms udvikling, da det både skaber arbejdspladser og tiltrækker turister og nye tilflyttere til øen.

Geografien spiller en rolle

Bornholms geografiske placering er på én og samme tid en udfordring og en styrke for øen. På den ene side tiltrækker øens placering turister, der kommer for at opleve øens enestående natur, historie og kultur. Øens placering midt i Østersøen giver ligeledes Bornholm en unik position som centrum for udbygningen af havvind i regionen med forbundethed til internationale markeder. På den anden side udgør Bornholms placering også en udfordring. Den geografiske afstand til fastlandet og mangel på nære nabokommuner betyder, at det kan være svært for øen at tiltrække kvalificeret arbejdskraft og at fastholde unge, der ønsker at tage en uddannelse. Uddannelsesniveaulet på Bornholm er derudover lavere end i resten af landet, med færre højtuddannede i arbejdsstyrken. Sammenholdt med Bornholms demografiske sammensætning, med mange ældre og færre i den arbejdsduelige alder, er udfordringen ift. at skaffe kvalificeret arbejdskraft betydelig. Det er vigtigt for øens erhvervsliv og samfund som helhed at fastholde arbejdskraft og tiltrække nye talenter til øen, samt at der er en effektiv og konkurrencedygtig transport af varer til og fra øen.

Bornholm har en høj andel af små virksomheder, få større virksomheder og få vækstvirksomheder sammenlignet med andre regioner. Desuden er der en relativt lav grad af digitalisering på øen, og få virksomheder, der arbejder med innovation for at udvikle bedre og nye produkter og forbedre deres processer, organisation og markedsføring. Styrket innovationsforståelse og fremme af digital omstillingsparathed hos de bornholmske virksomheder er derfor vigtigt for at forbedre virksomhedernes konkurrenceevne, indtjening og overlevelsesmuligheder. Øget digitalisering kan ligeledes være med til at modvirke de bornholmske udfordringer med kvalificeret arbejdskraft.

Bornholmske virksomheder kendetegnes ved at være omstillingsparate, ser værdi i at indgå i erhvervsfremmesamarbejder og opbygger stærke samarbejdsrelationer igennem netværk, der er vigtige for at drive omstillingen og skabe robuste virksomheder. Bornholms erhvervsliv har længe arbejdet med den grønne og bæredygtige omstilling. Der er potentiale i at drage nytte af de tætte, bornholmske samarbejdsstrukturer i indsatser rettet mod udviklingen af nye, grønne og cirkulære forretningsmodeller, herunder med fokus på værdikæden.

Bornholms vision og fokusområder

Potentialet i udvikling af en markant bornholmsk styrkeposition

Den planlagte etablering af Energiø Bornholm og ambitionerne om yderligere havvind i Østersøen rummer store potentialer for at skabe bæredygtig vækst og økonomisk fremgang for de små og mellemstore virksomheder og for Bornholm som øsamfund. Udviklingen kan tiltrække nye virksomheder, kvalificeret arbejdskraft, vidensinstitutioner og investorer til Bornholm.

Etableringen af Energiø Bornholm og erhvervsfyrtårnet for Bornholm som knudepunkt for udvikling, test og demonstration af grøn energi er drivkræfter i at realisere de bornholmske ambitioner for erhvervsudvikling. Ambitionen er at bidrage til udviklingen af en stærk dansk førerposition inden for forskning, innovation og uddannelse med fokus på grønne teknologier, og sikre, at denne udvikling også kommer øens samlede erhvervsliv til gode.

Energiø Bornholm kan blive et lokomotiv for styrkede vækstmuligheder både til gavn for eksisterende virksomheder på øen samt til udvikling af nye, kommercielle styrkepositioner, som har globalt markedspotentiale. Indfrielse af det store potentiale forudsætter en række indsatser rettet mod Bornholms eksisterende erhvervsliv og ift. udbygning af et innovativt økosystem, der kan udvikle nye styrkepositioner.

Der er forretningsmuligheder i udnyttelse af bornholmske ressourcer så som overskudsvarme, ilt og grøn strøm til udvikling af innovative og bæredygtige løsninger og produkter, herunder eventuelt ved etablering af erhvervspark. Dertil kommer muligheden for at gøre Bornholm til et blueprint for anvendelse af intelligente energisystemer og en inklusiv grøn omstilling. Det er centralt med et stærkt afsæt for udviklingen af et innovativt økosystem, hvor iværksættere og virksomheder kan få adgang til viden, netværk, testfaciliteter og partnere. Et sådant økosystem har ligeledes potentiale til at fremme innovation og iværksætteri i afledte industrier og erhverv.

Nødvendigheden af et langsigtet perspektiv

For at indfri potentialet i den planlagte etablering af Energiø Bornholm og ambitionerne om havvind i Østersøen er det lange perspektiv vigtigt. Der vil gå mange år før energiøen er en realitet, men der er ingen tid at spilde, når det kommer til at støbe, bygge og udvikle fundamentet og rammerne for det inklusive og innovative økosystem for erhvervsudvikling, forskning og innovation, som kan være drivkraft for vækst, læring og liv på Bornholm.

Det vil kræve betydelige investeringer i infrastruktur og udvikling af teknologi at realisere potentialet for havvind, herunder fx som energiøer, og grøn energi på og omkring Bornholm. Der er behov for en sammenhængende markedsføringsindsats af de mange, unikke forretningsmuligheder for at tiltrække nationale og internationale investorer, forskere, talent og virksomheder.

Der er ligeledes behov for at fremme etableringen af vidensamarbejder, testfaciliteter og inkubatorer, der kan omsætte de nye ressourcer til innovation og grønne vækstmuligheder i eksisterende eller nye virksomheder. En strategisk tiltrækningsindsats vil ligeledes bidrage til at styrke Bornholms image som en grøn og bæredygtig ø, der er i front på områder som havvind og grøn forskning. Samarbejdet i regi af Residential College, spiller ligeledes en vigtig rolle i Bornholms evne til at tiltrække og styrke uddannelser på øen. Der er behov for at tiltrække de videregående uddannelser såvel som investeringer i erhvervsuddannelserne for at sikre kompetencer og arbejdskraft i relation til energiøens mange opgaver.

At gøre ambitionerne til realiteter forudsætter en bred, vedholdende indsats fra erhvervsliv, politikere og samfundet som helhed. Gevinsten er positive effekter for virksomheder, samfund og klima, nationalt og internationalt – til gavn for både nuværende og kommende generationer af bornholmere.

Del 2: Syv signaturindsatser til gavn for hele Danmark

For at indfri vores strategiske målsætninger vil vi i den kommende strategiperiode fokusere på syv *signaturindsatser*. Tilsammen har vores signaturindsatser tilbud til virksomhederne netop der, hvor den enkelte virksomhed er på deres udviklingsrejse – fra ide til nye innovations- og eksporteventyr:

- *Virksomhedsprogrammet* er et landsdækkende program, der medvirker til at omstille og styrke væksten i små og mellemstore virksomheder i hele landet indenfor digitalisering, grøn omstilling, internationalisering og professionalisering.
- *Erhvervsfyrstårnene*, der med udgangspunkt i lokale erhvervsstyrker og potentialer har fokus på at udvikle nye danske styrkepositioner inden for blandt andet klima og grøn energi, life science, biosolutions, bæredygtigt byggeri, robotteknologi og vandteknologi.
- *Klyngeindsatsen* understøtter aktiviteter, der fremmer samarbejde om innovation mellem virksomheder, forsknings- og videncenter og øvrige aktører i økosystemet. Klyngerne udpeges på baggrund af erhvervs- og teknologiområder, vi fastlægger i denne strategi, og implementeres i samarbejde med Uddannelses- og Forskningsministeriet.
- *Iværksætterprogrammet* er en landsdækkende indsats, som sigter efter at øge etablerings- og overlevelsesraten blandt nye virksomheder samt øge antallet af vækstiværksættere. Programmet består af en bred og en specialiseret indsats samt en eventpulje.
- *Grøn omstilling og cirkulær økonomi*, som særligt kan hjælpe små og mellemstore virksomheder med at udnytte potentialet i omstilling og hjælpe virksomhederne med den omstilling, der er nødvendig for at imødekomme nye krav.
- *Kvalificeret arbejdskraft* imødekommer efterspørgsel efter kvalificeret arbejdskraft og kompetencer, så virksomhederne kan omstille sig til skiftende udfordringer og muligheder, fx digitalisering, grøn omstilling og robuste forsyningskæder. Indsatsen koordineres tæt med øvrige aktører inden for beskæftigelses- og uddannelsesområdet, og implementeres i stærke partnerskaber.
- *Turismeindsatsen* udgøres af dels udvikling af turismeområder via investeringer i fysisk infrastruktur og dels støtte til lokale og tværgående turismeprojekter, der skal bidrage til en miljømæssig, økonomisk og social bæredygtig vækst i dansk turisme.

2.1 Virksomhedsprogrammet

Virksomhedsprogrammet giver SMV'er og iværksættere i hele landet tilskud til investeringer, rådgivning og opbygning af kompetencer, der kan styrke virksomhedernes robusthed og omstillingskapacitet.

Vi vil med Virksomhedsprogrammet fortsat løfte det brede segment af SMV'er via enkle og behovsdrivne tilbud, der når ud til tusindvis af SMV'er i alle landsdele og styrker virksomhedernes robusthed og produktivitet gennem teknologisk og grøn omstilling.

Virksomhedsprogrammet bidrager til vores målsætninger om at sikre enkel erhvervsfremme og indsats for hele landet ved at samle og forenkle en række tilbud, der tidligere har været spredt i erhvervsfremmesystemet. Ligesom indsatsen leverer på vores mål om at understøtte robuste virksomheder ved, at SMV'er igangsætter omstillingsforløb, som de ikke ville have foretaget uden tilskuddene. Det styrker både den enkelte SMV's værdiskabelse og den danske samfundsøkonomi. Derfor har vi i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse valgt at gøre Virksomhedsprogrammet til en signaturindsats. Og derfor vil vi i de kommende år videreudvikle Virksomhedsprogrammet som samlingspunkt for let tilgængelige og effektive

tilbud, der giver incitament til at gribe mulighederne for omstilling og udvikling. Fx at tage ny teknologi i anvendelse eller komme foran i den grønne og cirkulære omstilling.

Faktaboks

Virksomhedsprogrammet omfatter i 2022-25 seks spor, der støtter SMV'ernes udvikling:

- SMV:Digital: Fremmer produktiviteten gennem digital udvikling
- SMV:Grøn: Styrker SMV'ernes grønne og cirkulære omstilling
- SMV:Grønne kompetencer: Løfter kompetenceniveauet inden for grøn omstilling
- SMV:Eksport: Viser vej til at indtage nye markeder
- SMV:Pro: Løfter professionaliseringsniveauet i SMV'erne
- SMV:Vækstpilot: Støtter ansættelse af medarbejdere dedikeret til udvikling

Virksomhedsprogrammet skal være et attraktivt erhvervsfremmetilbud, som kendes og anvendes af virksomheder i hele landet. Vi ser Virksomhedsprogrammet som en signaturindsats og i videreudviklingen af programmet vil vi fokusere på tre udviklingsspor. Vi vil med Virksomhedsprogrammet fortsat løfte det brede segment af SMV'er via enkle og behovsdrevne tilbud, der når ud til SMV'er i alle landsdele og skaber gode rammer for bæredygtig vækst, produktivitet og robusthed. I videreudviklingen af programmet vil vi fokusere på tre udviklingsspor.

Udviklingsspor 1: Udviklingsmuligheder i en foranderlig verden

Indsatserne i Virksomhedsprogrammet skal være på forkant med de udfordringer og potentialer, som SMV'erne står over for nu og i fremtiden, og give mulighed for at udvikle og omstille virksomheder i mødet med aktuelle behov. Vi vil særligt lægge vægt på følgende områder:

- *Bæredygtig robusthed:* SMV'erne skal være mere ressourceeffektive og styrke deres evne til at indtænke cirkulær økonomi i deres produktdesign og i gentænkning af eksisterende produkter og services. Vi vil med SMV:Grøn og SMV:Grønne kompetencer fortsat understøtte SMV'erne i at forbedre kompetencer og redskaber til at udvikle og professionalisere arbejdet med bæredygtighed og cirkulær økonomi, såvel internt i virksomheden som i værdikæder med eksempelvis fokus på cirkulære forretningsmodeller. Det handler ikke kun om grøn omstilling, men også om at styrke den enkelte virksomheds robusthed over for udfald i forsyningskæderne og stigende råvarepriser. Samtidig vil vi styrke fokus på SMV'ernes håndtering af ESG- og bæredygtighedsrapportering, hvor kravene er stigende fra myndigheder, leverandører og kunder.
- *Digitalisering og automatisering:* Produktiviteten og konkurrenceevnen er generelt bedre hos virksomheder, der digitaliserer og automatiserer deres forretning. Med SMV:Digital vil vi fortsat løfte digitaliseringsniveauet i bredden og i de SMV'er, der fortsat mangler at tage mere basale digitale værktøjer i brug. SMV:Digital skal samtidig rumme et løft af virksomheder, der er klar til mere avanceret digitalisering såsom kunstig intelligens, IoT og bigdata. Samtidig vil vi rette opmærksomheden på SMV'ernes udnyttelse af automatisering og robotteknologi som et effektiviseringsredskab i fx produktionsprocesser og lagerstyring.

Endelig vil vi med SMV:Digital understøtte SMV'ernes evne til at afværge den voksende cybertrussel, hvor risikoen for hackerangreb og cyberspionage er steget markant.

- *Diversitet og kompetencer som løftestang:* I en tid med hård konkurrence om kvalificerede medarbejdere kan tilførsel af nye kompetencer bl.a. ske via fokus på diversitet og mangfoldighed. Diversitet er i stigende grad en konkurrenceparameter – også for SMV'erne. Både i forhold til tiltrækning af medarbejdere og i virksomhedernes branding. Med SMV:Vækstpilot ønsker vi derfor at rette et fokus på at hjælpe SMV'erne i arbejdet med diversitet i jagten på de rette kompetencer, ligesom vi med SMV:Pro vil fokusere på diversitet på ledelsesgangen, ikke mindst kønsdiversitet. Derudover vil vi fortsat fokusere på at styrke det gensidige kendskab mellem på den ene side akademikere, som ikke altid har blik for mulighederne i en mindre virksomhed, og på den anden side SMV'er, som står over for væsentlige udviklingsopgaver inden for grøn, digital og international omstilling mv.
- *Professionelle SMV'er med styrket eksportevne:* En professionel organisering og ledelse er afgørende for at kunne omstille sig til de globale ændringer og gribe de nye eksportpotentialer, der affødes af bl.a. den grønne omstilling og digitale udvikling. SMV:PRO skal derfor forsat hjælpe de mange SMV'er, der står over for et ejer- og generationsskifte, imens SMV:Eksport i samspil med resten af Virksomhedsprogrammet skal give SMV'er konkrete værktøjer til at udnytte nye eksportpotentialer. Desuden vil vi fremme SMV'ernes arbejde med forsyningsikkerhed, så de har de rette kompetencer til at reducere risici og se nye muligheder ved uventede ændringer i adgangen til eksempelvis råvarer eller ændringer i nationale og internationale handelsvilkår.

Udviklingsspor 2: Et genkendeligt og brugervenligt virksomhedsprogram

Virksomhedernes tid er bedst brugt på at drive og udvikle deres forretning. Forløbene i Virksomhedsprogrammet skal derfor være så administrativt enkle som muligt. Dokumentationskravene skal lattes og strømlines mest muligt og sagsbehandlingstiden skal reduceres væsentligt, så virksomhederne langt hurtigere får udbetalt deres tilskud.

Derudover vil vi i de kommende år have fokus på, at tilbuddene forenkles og giver brugervenlige *plug-and-play* løsninger. Det kan bl.a. ske via genkendelige tilbud med løbende optag, så SMV'erne kan ansøge, når behovet er der. Eller via brugertests og optimering af digitale løsninger og brugerflader for at sikre, at løsningerne er tilpasset virksomhedernes behov.

Vi vil også arbejde for, at virksomhederne skal bruge mindst muligt tid på at finde frem til de rette tilbud. Vi vil derfor skabe et visuelt overblik over mulighederne, skærpe markedsføringen og arbejde for, at SMV'erne i højere grad får kendskab til Virksomhedsprogrammet via bl.a. de lokale aktører.

Udviklingsspor 3: Øget sammenhæng på tværs af Virksomhedsprogrammet

De udfordringer og muligheder, SMV'erne står over for, er både komplekse, tværgående og gensidigt afhængige. Øget digitalisering er i høj grad en forudsætning for grønne og cirkulære ambitioner, imens stigende krav til dokumentation og bæredygtighedsrapportering stiller krav til SMV'ernes arbejde med data. Ligeledes kan den grønne og digitale omstilling ikke lykkes uden en professionel organisation med de rette kompetencer. Den enkelte virksomheds udviklingsrejse kan derfor sjældent gennemføres inden for et enkelt programspor. Virksomhederne skal derfor tilbydes mere sammenhængende forløb på tværs af

Virksomhedsprogrammets spor. Samtidig skal Virksomhedsprogrammets tilbud kunne understøtte og spille sammen vores øvrige signaturprojekter, herunder ikke mindst erhvervsfyrtårnene og klyngernes innovationsprojekter.

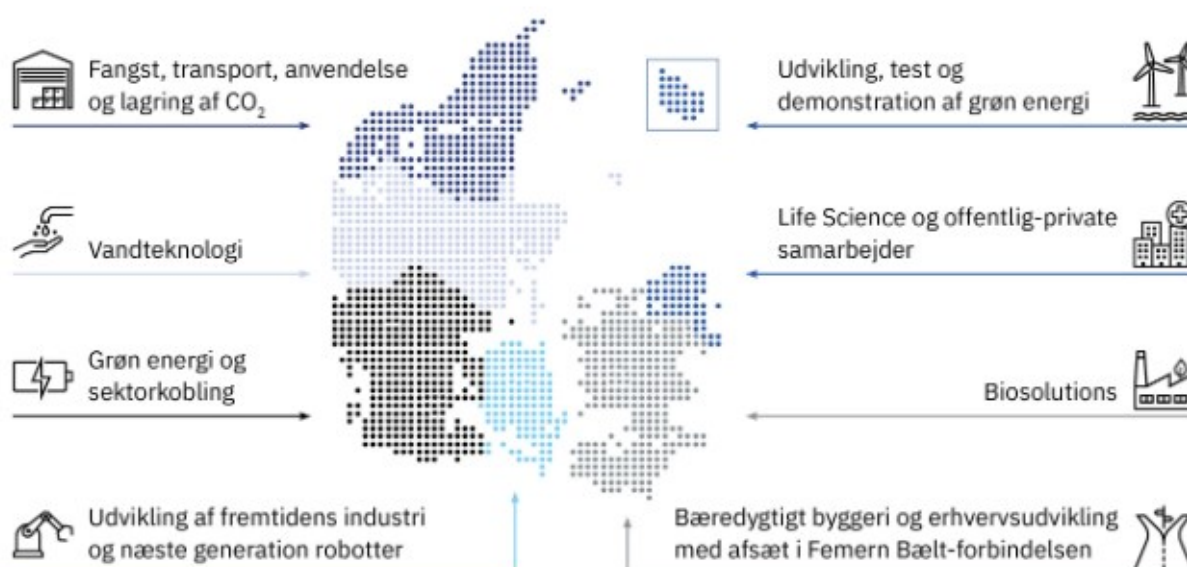
2.2 Erhvervsfyrtårne

Erhvervsfyrtårnene er en ambitiøs erhvervsudviklingsindsats, der skal fremme udviklingen af nye løsninger på store samfundsudfordringer og derved bidrage til udviklingen af nationale styrkepositioner inden for bl.a. grøn energi, life science, biosolutions, bæredygtigt byggeri, robotteknologi og vandteknologi. Dertil har erhvervsfyrtårnene som store, sammenhængende satsninger i den regionale udvikling potentiale til at løfte erhvervslivet i de enkelte landsdele.

Erhvervsfyrtårnene rummer potentialer, som ikke kan løftes af en aktør alene. De kræver et stærkt engagement fra store virksomheder såvel som SMV'er på området. Et tæt samarbejde om udvikling, test og demonstration af nye innovative løsninger som involverer virksomheder, universiteter, klyngeorganisationer og andre aktører. Investeringer i de nødvendige kompetencer hos medarbejdere og ledere. Og aktiv involvering fra kommunale og statslige myndigheder, som kan bane vejen med investeringer, reguleringsmæssige tilpasninger, fysiske rammer mv.

Erhvervsfyrtårnene drives derfor af bredt sammensatte konsortier, der omfatter bl.a. virksomheder, videninstitutioner og erhvervsfremmeaktører. Samtidig er der for hvert erhvervsfyrtårn etableret et partnerskab, der skaber en strategisk og koordinerende ramme for udviklingen af erhvervsfyrtårnet på kort og længere sigt samt samler og sætter private og offentlige virkemidler i spil.

Med erhvervsfyrtårnene baner vi samtidig vejen for, at danske virksomheder kan indfri skaleringspotentialer både i de tidlige idé- og innovationsfaser, men også når virksomhederne står på tærsklen til at eksportere. Det er ikke alene en gevinst for virksomhederne, men kan også skabe nye danske eksporteventyr og tiltrække udenlandske investeringer til gavn for hele Danmark.

Etableringen og udviklingen af erhvervsfyrtårnene er en af de mest markante investeringer, vi har foretaget. Og erhvervsfyrtårnene er godt på vej. Med vores investeringer er der igangsat en række aktiviteter, bl.a. test- og demonstrationsprojekter og etablering af videns- og læringsmiljøer. Erhvervsfyrtårnene er en ambitiøs indsats med langsigtede visioner, som også vil kræve yderligere finansiering de kommende år, ligesom erhvervsfyrtårnene vil udvikle sig i forskellige tempi afhængig af, hvilken samfundsudfordring, de arbejder med at løse og modenheden i de teknologier, de arbejder med.

Vi vil arbejde med fire udviklingsspor i erhvervsfyrtårnsindsatsen, som kan bidrage til at indfri vores fire strategiske målsætninger.

Udviklingsspor 1: Erhvervsfyrtårnene skal være katalysatorer for udvikling og investeringer
Erhvervsfyrtårnene skal være forankret i virksomhedernes behov, og privat engagement skal være bærende for indsatsen. Der er allerede opnået et stærkt ejerskab og privat engagement. Vi vil fremover have fokus på, at det gode udgangspunkt omdannes til en række markante erhvervssucceser, så bestyrelsens investeringer fremmer en erhvervsudvikling drevet af privat engagement. Derfor vil i vores fortsatte investeringer i erhvervsfyrtårnene lægge vægt på, at der er et klart erhvervmæssigt potentiale, og at der løbende skal kunne fremvises konkrete resultater, der anskueliggør effekten af indsatsen. Det skal understøtte, at erhvervsfyrtårnene fostrer markante internationale erhvervssucceser, der kan skaleres kommercielt. Men vores midler kan ikke stå alene. Derfor har vi som ambition, at vores investeringer er katalysator for, at erhvervsfyrtårnene kan tilvejebringe yderligere investeringer fra private virksomheder, fonde, kommuner og andre relevante tilskudsprogrammer som fx Innominations, EUDP, EU Horizon, EU's Innovationsfond mv.

Udviklingsspor 2: Stærkere inddragelse af SMV'er
Realiseringen af erhvervsfyrtårnenes ambitioner og udviklingen af nye og ofte teknologitunge løsninger kræver et stærkt samspil mellem store virksomheder med økonomisk kapacitet og markedsadgang og SMV'er, som udgør fundamentet for dansk erhvervsudvikling. Det er netop i samspillet mellem de store virksomheder, der kan være drivende dynamoer for udviklingen, og underskoven af SMV'er, at potentialet er størst. Derfor er vi optaget af, at SMV'erne involveres endnu mere i udviklingen af erhvervsfyrtårnene. Det kan bl.a. ske ved at investere i forretningsudvikling og innovation, hvor SMV'er og iværksættere indgår i udviklingen af nye løsninger i samarbejde med større virksomheder. Eller ved at lette SMV'ernes adgang til test- og demonstrationsfaciliteter som springbræt til at forfølge nye eksportmuligheder eller gennem forretnings- og kompetenceudviklingsindsatser, der gør SMV'erne parat til at udnytte de markedsmuligheder, der opstår, når teknologierne bliver markedsmodne.

Udviklingsspor 3: Lokalt forankret udvikling med nationalt engagement
Erhvervsfyrtårnene er opbygget med afsæt i særlige lokale erhvervspotentialer og med afsæt i virksomheder og aktører, som har tilknytning til den enkelte landsdel. Erhvervsfyrtårnene har potentiale til at skabe en regional erhvervsudvikling, som gør en mærkbar forskel i de pågældende landsdele. Men det fulde potentiale kan ikke realiseres af aktører i én landsdel alene. Derfor er det væsentligt, at erhvervsfyrtårnene fastholder og videreudvikler et nationalt sigte, hvor relevante virksomheder i hele landet har mulighed for at engagere sig i projekterne og benytte sig af de muligheder, de tilvejebringer. Vi lægger vægt på, at erhvervsfyrtårnene repræsenterer et konsolideret aktørlandskab med en stærk organisering, der sætter en fælles retning for hvert erhvervsfyrtårns udvikling og med et klart fokus, så erhvervsfyrtårnene ikke bliver til brede erhvervsudviklingsprojekter.

Udviklingsspor 4: Sammenhæng til relaterede tilbud

Udviklingen af nye danske styrkepositioner er en kompleks, tværgående opgave, der kræver involvering af mange aktører. Erhvervsfyrterne bygger ovenpå en række eksisterende indsatser og samarbejder på innovations-, eksport- og erhvervsfremmeområdet. Vi vil i vores videre arbejde lægge vægt på, at øvrige relevante indsatser og aktører engageres i arbejdet, så der skabes mere synergi og sammenhæng. Og så flere ressourcer bliver brugt klogt i samspil på at opnå de samme strategiske mål om nye styrkepositioner. Det gælder bl.a. i relation til klynger, viden- uddannelsesinstitutioner, erhvervshuse, GTS'er og Udenrigsministeriets internationaliseringstilbud.

2.3 Klyngeindsats

Fremme af innovation i SMV'er er en signaturindsats for os, fordi det er afgørende for vores fælles velstand. Udvikling af nye teknologier processer, produkter og services styrker danske virksomheders robusthed og konkurrenceevne, ligesom det bidrager til at løse store samfundsmæssige udfordringer som fx grøn omstilling, geopolitiske forskydninger og ressourceknaphed.

Danmarks klyngeorganisationer har gennemgået en markant konsolidering siden 2018, som har bidraget til at skabe et enklere aktørlandskab, som tilbyder virksomhederne service af høj kvalitet. I næste fase vil vi styrke klyngeorganisationernes fokus, rolle og forankring, så værdien af den nye struktur giver konkret værdi for SMV'erne. Med det udgangspunkt investerer vi i klyngeindsatser inden for områder, hvor potentialet er størst. Indsatsen orienterer vi efter fire udviklingsspor.

Udviklingsspor 1: Strategisk partnerskab med privat forankring

Vi vil videreføre vores partnerskab med uddannelses- og forskningsministeren om klyngeindsatsen, der fortsat skal være en genkendelig og kontinuerlig signaturindsats forankret i private organisationer. Derigennem skal den bidrage til at realisere flere af vores strategiske målsætninger – og særligt vedrørende styrkepositioner og øget robusthed og eksport i SMV'er. I forlængelse heraf fastholder vi vores fokus på professionalisering af klyngeorganisationerne som en central prioritet, hvor organisationernes opnåelse af ECEI-guldcertificering og bestyrelsessammensætning med både erhvervsledere og repræsentanter for videninstitutioner fortsætter med at være essentielle elementer. Herunder vil vi ligeledes arbejde for at fremme privat engagement i klyngeorganisationerne i form af medfinansiering, adgang til ressourcer mv.

Udviklingsspor 2: Klyngeorganisationernes kerneopgave og virkemidler

Klyngeorganisationerne skal være neutrale samarbejdsplatforme, der har som kerneopgave at styrke SMV'ers produktivitet og konkurrenceevne ved at *fremme* og *accelerere* samarbejde om innovation, hvor viden og ressourcer bringes i spil på nye måder. På den måde understøttes det, at økosystemernes ressourcer, herunder forskningsviden, teknologiudvikling, markedskendskab, innovationsrelateret kapital mv. udnyttes mere effektivt og til gavn for både SMV'erne og samfundet.

Kerneopgaven betyder, at klyngeorganisationerne skal fremme samarbejde om innovation ved at opdyrke nye samarbejder og fremme innovationsparathed i SMV'er, så de bliver i stand til at samarbejde om innovation i fremtiden. Derudover skal klyngeorganisationerne accelerere innovationssamarbejder ved at videreudvikle og optimere igangværende innovationsrelaterede

samarbejdsrelationer- og processer, fx ved at bistå med tilførslen af nye samarbejdspartnere, ny viden, nye virkemidler eller tilførsel af offentlig eller privat kapital.

Med afsæt i OECD's definition af innovation skal kerneopgaven forstås som samarbejde om udvikling af et nyt eller væsentligt forbedret produkt, vare eller tjenesteydelse, proces, organisationsform, forretningsmodel eller markedsføringsmetode, som de involverede aktører ikke kan udvikle alene.

Klyngeorganisationernes rolle indebærer, at de selv kan opbygge viden med fokus på at afdække virksomhedernes behov, -barrierer, -potentialer mv., så virksomhederne bringes i stand til at indgå i samarbejde om innovation, mens dybere tekniske eller forskningsrelaterede forhold skal varetages af andre aktører i økosystemet, som fx videninstitutioner, private rådgivere m.fl.

Det er en forudsætning for klyngeorganisationernes varetagelse af deres kerneopgave, at de:

- Opdyrker nye partnerskaber og faciliterer dannelsen af netværks- og samarbejdsrelationer mellem SMV'er, store virksomheder, iværksættere, videninstitutioner, offentlige organisationer, andre klyngeorganisationer, private rådgivere, offentlige og private investorer mv.
- Spredter viden med det formål at understøtte innovation i økosystemerne, fx for at udbrede forskningsviden, viden om kommercialisering af ny teknologi samt potentialer i og best cases for samarbejde om innovation.
- Ud fra målgruppens innovationsbehov henviser virksomhederne til private rådgivere og investorer samt offentlige aktører eller ordninger i innovations- og erhvervsfremmesystemet, hvor samspil med erhvervshusenes bredere knudepunktsfunktion og vejledning om generel virksomhedsdrift og -udvikling er afgørende for brugeroplevelsen af enkelhed og sammenhæng.

På tværs af klyngeorganisationernes opgavevaretagelse spiller store virksomheder en vigtig rolle, der bør udbygges. Store virksomheder kan bidrage til at udvikle klyngeorganisationerne ikke alene som ordinære medlemmer, men også særligt via bestyrelsesarbejde og som problemejere i innovationsprojekter med SMV'er.

Udviklingsspor 3: Klyngeorganisationernes målgruppe og tilgængelighed

Målgruppen for klyngeindsatsen er SMV'er og iværksættere med innovationspotentiale, der kan realiseres i samarbejde med videninstitutioner, andre SMV'er, store virksomheder, private rådgivere og investorer, offentlige myndigheder mv.

Klyngeorganisationerne kan dermed tilrettelægge indsatser, som spænder fra at kunne løfte SMV'er, der ikke allerede beskæftiger sig med samarbejde om innovation, til at kunne involvere mere erfarne og videntunge SMV'er, som kan løftes til at blive forsknings- og udviklingsintensive. Det er klyngeorganisationernes opgave at prioritere de nærmere aktiviteter inden for dette strategiske rum ud fra SMV'ernes innovationsbehov i deres respektive økosystem.

Klyngeindsatsen skal være tilgængelig for de virksomheder, der har behov for den, uanset hvor i landet virksomhederne har hjemme. Klyngeorganisationerne skal derfor have værditilbud med relevans for målgruppen i hele landet. Det er klyngeorganisationernes opgave at gøre dette på en effektiv, overskuelig og relevant måde i samspil med andre aktører i erhvervsfremme- og

innovationssystemet og under hensyntagen til virksomhedernes behov og geografiske fordeling samt klyngeorganisationens økonomiske bæredygtighed.

Udviklingsspor 4: Klar rolle i erhvervsfremme- og innovationssystemet

For at skabe størst mulig værdi for SMV'erne, er det afgørende, at klyngeorganisationerne har effektive snitflader og samarbejdsrelationer. For at sikre fokus på det, tager vi sammen med Uddannelses- og Forskningsstyrelsen initiativ til at udarbejde et kodeks for de klyngeorganisationer, der udpeges af Uddannelses- og Forskningsministeren for 2025-2028. Kodekset vil indeholde en række pejlemærker og forventninger til klyngeorganisationerne i forhold til rollefordelingen i innovations- og erhvervsfremmesystemet, velfungerende private markeder og princippet om at være en neutral samarbejdsplatform. Klyngeorganisationer og interessenter inddrages i arbejdet.

Herudover er der potentiale for at styrke fokus på klyngeorganisationernes rolle i samarbejder på tværs af brancher, sektorer og landegrænser, så puljen af potentialer og ressourcer bliver så stort som muligt. Klyngeorganisationerne har her en vigtig opgave med at understøtte synergi-potentiale i tværgående temaer som grøn omstilling, bæredygtighed og digitalisering. Klyngeorganisationerne skal derfor etablere samarbejdsrelationer på tværs af erhvervs- og teknologiområder inden for nøgleteknologier eller større samfundsmæssige udfordringer, hvor der er potentiale for at udvikle løsninger på tværs af sektorer og brancher. Eksempelvis er teknologier vedrørende robotter, logistik og kunstig intelligens relevante for innovation i flere dele af handels- og detailsektoren. Vi opfordrer herudover også klyngeorganisationerne til at styrke deres internationale udsyn og arbejde for at fremme adgangen til internationalt innovationssamarbejde og til ny international forskning og viden om test, demonstration, teknologianvendelse og forretningsmuligheder.

2.3.1 Erhvervs- og teknologiområder til klyngeindsatser

Vi udpeger [12] erhvervs- og teknologiområder, som vi sammen med Uddannelses- og Forskningsministeriet udbyder innovationsrettede midler inden for. Det gør vi for at fastholde en konsolideret, overskuelig og effektiv klyngeindsats.

Overordnet har erhvervs- og teknologiområderne stor økonomisk betydning for Danmark og rummer markante innovationspotentialer med klar kobling til stærke danske viden-, forsknings- og teknologimiljøer. Vi har især lagt vægt på:

- International konkurrencekraft
- Vækst- og udviklingspotentialer
- Stærke forsknings-, viden- og teknologimiljøer
- Samfundsmæssig betydning i lyset af globale makrotendenser

De udpegede områder er dynamiske, og vores udpegning giver et strategisk udgangspunkt for at fokusere kernen i de enkelte klyngeindsatser. De underliggende domæner er dermed ikke udtømmende lister. Det skal ses i lyset af, at de samme teknologier kan understøtte innovation i flere brancher og sektorer.

Miljøteknologi [inkl. og med fokus på vand]

Miljøteknologi dækker over teknologiske løsninger inden for blandt andet vand, klimatilpasning, affaldshåndtering, materialer og rensning af forurenede vand, luft og jord, der fremmer bæredygtighed og reducerer klimabelastningen.

Vandteknologi dækker over teknologier relateret til vand i og omkring rør, herunder vandforsyning, afledning af vand, spildevandsbehandling og vandrensning. På det vandteknologiske område er der fx potentialer inden for energioptimering, reduktion af vandtab i forsyningsnettet, genanvendelse, klimatilpasning og vand relateret til smarte byer.

Inden for affaldshåndtering er omdrejningspunktet særligt cirkulær økonomi. Her er der fx potentialer inden for udvikling af teknologier til sortering og adskillelse af produkter, herunder design af produkter og emballage, der fremmer muligheder for genanvendelse. Inden for flere dele af området – men særligt inden for affaldssortering - er der behov for metoder til at ændre forbrugeradfærden. Et andet perspektivrigt område er materiale- og kemikalieteknologi, hvor klimabelastningen kan reduceres gennem mindre forbrug og substitution med nye materialer som fx biobaseret plastik.

Der er også potentiale for udvikling af teknologier inden for måling, forebyggelse og oprensning af forurenede jord, hav- og overfladevand, herunder genopretning af natur og biodiversitet.

Endelig er der også miljø- og sundhedsmæssige potentialer i at sænke udledningen af klimagasser og luftforurening gennem ren luft løsninger, hvilket særligt gør sig gældende inden for industrien, landbruget og transportsektoren.

Energiteknologi

Energiteknologi dækker over teknologier til produktion af energi og energieffektive løsninger. Udvikling og skalering af grøn energiproduktion er nøgleord, hvor vind, vand og andre vedvarende energikilder udnyttes.

Nu og i årene frem er der særlige perspektivrige potentialer for danske virksomheder inden for fx Power to X, CO₂-fangst, anvendelse og lagring, geotermi, pyrolyse samt omdannelse af biomasse til biogas og andre biobrændstoffer.

For i fremtiden at kunne have en udelukkende grøn og vedvarende energiproduktion, er sektorkobling og energilagring vigtige komponenter, som skal udvikles og afprøves. Her er fx energikonvertering, -infrastruktur og batterier vigtige udviklingsområder. Med virksomhedernes og samfundets voksende afhængighed af energi, er kontinuerlig udvikling og optimering af energisikkerhed mod fysiske og digitale angreb afgørende.

Fødevarer og bioressourcer

Fødevarer og bioressourcer dækker værdikæden fra primærproduktion til værdiskabelse af biologiske rest- og sidestrømme og miljø- og klimavenlige alternativer inden for bl.a. afgrøder, foder, forarbejdning og forædling af fødevarer, ingrediensfremstilling, dyrknings- og produktionsmetoder, distribution og biogas.

Grundet områdets store klimabelastning og den globale befolkningstilvækst, er det vigtigt, at virksomhederne omstilles til klimaneutral produktion. Det inkluderer fx udvikling og tilpasning af plantebaserede produkter og værdikæder, reduktion af mad- og fødevarespild, klimateffektive dyrkningssystemer og bæredygtig emballage. Forbrugeradfærd, herunder i detailhandlen, er også et vigtigt greb for at sikre, at forbrugerne tager de klimaneutral fødevarer til sig.

Derudover er der store potentialer inden for biosolutions. Inden for fødevarer og bioressourcer er biosolutions særligt relevant for udvikling af teknologier til konvertering og raffinering af

biomasse for at opnå kaskadeudnyttelse af ressourcer til en lang række brancher. Inden for avancerede fødevarer er der særlige potentialer inden for ingredienser og fermenteringsteknologi, herunder fx industrielle enzymer, biobaserede kemikalier, biobaseret foder, plante- og frøforædling, bioenergi og biobaseret miljøteknologi.

Logistisk og maritim teknologi

Logistisk og maritim teknologi dækker over teknologisk udvikling relateret til værdikæder for mobilitet af varer til vands og til lands. Det omfatter teknologi til alt fra skibs- og udstyrsproduktion til end-to-end-logistikløsninger til erhvervet inden for land-, og søtransport.

Grundet områdets store klimabelastning, er der på tværs af land- og søtransport særlige udviklingsmæssige behov og potentialer for grøn omstilling og emissionsfri fragt. Særligt er der behov for at klargøre området til at kunne bruge grønne brændstoffer, herunder elektrificering af mulige områder.

Der er også store potentialer for både land- og søtransport inden for digitale løsninger. Det gælder særligt inden for dataanvendelse til fx fremskrivning af transportbehov, effektivisering af logistikopgaver, herunder ressourceoptimering af fragt af varer de sidste kilometer ud til forbrugerne, men også løsninger, der fx understøtter digitale forretningsmodeller og transparens over for kunder mv.

Det er også vigtigt, at udstyrsproduktion til både land- og søtransport kan imødekomme kundernes forventninger til grønne og digitale komponenter, produkter og services. Til det i den tunge industri er automatisering, robotter og digitale tvillinger nøgleord, for at øge produktivitet og konkurrenceevne, men også som erstatning for mangel på kvalificeret arbejdskraft og for at undgå nedslidning af arbejdsstyrken.

Life science og velfærdsteknologi

Life science omfatter virksomheder, der forsker, udvikler og producerer lægemidler, bioteknologiske præparater og medico-produkter, herunder også medicinsk udstyr til diagnosticering og behandling af patienter. Inden for life science er der fx potentiale inden for biotek, forebyggende medicin, personlig medicin og biosolutions til medicinproduktion.

Velfærdsteknologi omfatter digitale devices, hjælpemidler og løsninger, der forbedrer menneskers livskvalitet og selvstændighed. Området er bredt, og rummer både tekniske og digitale hjælpemidler som fx rehabiliteringsudstyr, kommunikationsværktøjer og intelligente boliger.

Inden for erhvervsområdet er der også store potentialer i sundhedsdata til fx diagnosticering, behandling, selvmedicinering, monitorering og pleje, ligesom kvanteteknologi, her særligt kvantesensorer, kvantecomputere og kvantesimulatorer, også er spirende teknologier inden for området.

Byggeri og anlæg

Byggeri og anlæg omfatter teknologier og metoder til udvikling, opførelse, renovering og drift af bygninger og anlægsinfrastruktur.

Grundet branchens store andel af den samlede globale udledning af drivhusgasser, er der store behov for udvikling af grønne teknologiske løsninger og produkter, der kan sænke byggeriets klimaaftryk. Virksomhederne møder også voksende regulatoriske krav og ESG-regler, der bl.a.

medfører behov for omstilling og procesinnovation. Der ses derfor øget fokus på udvikling inden for genanvendelse og genbrug, cirkulært design og forretningsmodeller, sammenhængende værdikæder og effektiv ressourceudnyttelse i eksisterende og nye bygninger. Effektiv ressourceudnyttelse kan fx opnås gennem materialeteknologi, herunder biologiske byggematerialer, modulære konstruktioner og præfabrikation. Derudover kan teknologier som Internet of Things, kunstig intelligens og digitale tvillinger understøtte intelligente bygninger med fokus på bæredygtig bygningsdrift.

Derudover er der inden for anlægsbyggeriet særlige behov og potentialer inden for smart-city teknologier, klimatilpasning og nedbringelse af støj.

Både byggeri og anlæg står også overfor et voksende behov for automatisering, monitorering og digitalisering af bygningsmetoder for at effektivisere, højne produktiviteten og minimere nedslidning og mangel på arbejdskraft.

Design, mode og møbler

Design, mode og møbler omfatter virksomheder, der arbejder med grafisk og visuel produktdesign samt bolig- og beklædningsvirksomheder, der beskæftiger sig med formgivning og produktion af møbler, interiør, tekstiler og øvrige modevarer.

Bæredygtighed og nedbringelse af klimaaftrykket rummer særlige potentialer for erhvervsområdet, og kan fx ske gennem cirkulære forretningsmodeller og teknologier, der understøtter bæredygtighed i designfaser. Her er der fx potentiale inden for genanvendelse af materialer, reparation og gensalg, biologiske kemikalier til tekstilfremstilling samt udvikling og fremstilling af tekstiler af genanvendte rest- og sidestrømme fra andre industrier, herunder fx plast og biomasse. I de kommende år forventes erhvervsområdet også at møde et øget antal dokumentations- og regulatoriske krav, som medfører behov for fx sporbarhed, måling af klimaaftryk mv.

Erhvervsområdets udvikling kan understøttes af teknologier som virtual reality, augmented reality og mixed reality.

Tværgående arbejdsmetoder o.l. som fx industrielt design, digitalt design, designtænkning, servicedesign og strategisk design omfattes ikke af hensyn til sammenhæng med den statslige indsats i regi af Dansk Design Center.

Avanceret produktion

Avanceret produktion dækker over teknologier inden for fremstillingsindustri, maskinfremstilling og automationsteknologi, der understøtter virksomheders produktivitet og konkurrenceevne. Industrien står fortsat over for en opgave med at automatisere og digitalisere produktionsprocesser, ligesom den samfundsmæssige udvikling har øget fokus på robuste forsyningskæder, energi- og ressourceoptimering, bæredygtige produktionsformer og materialer og værdikædeoptimering. Potentialerne kan fx understøttes gennem udvikling og brug af teknologier inden for agile robotter, machine learning, big data, kunstig intelligens, augmented reality, SMART factory, digitale tvillinger, sensorteknologi og 3D print.

Digitale teknologier

Erhvervs- og teknologiområdet dækker over udvikling og anvendelse af digitale teknologier. De udviklede digitale teknologier har ofte flere forskellige anvendelsesmuligheder, hvorfor de også skal tilpasses branchespecifikke behov.

I de fleste brancher forudsætter og aktiverer digitale teknologier størstedelen af udviklingen. Digitale teknologier kan ikke mindst være afgørende for at understøtte værdikædesamarbejder og dataudveksling om bæredygtig anvendelse af ressourcer. Det er derfor nødvendigt, at digitale teknologier spredes til danske virksomheder i alle sektorer.

Digitale teknologier rummer særlige potentialer inden for software as a service, connectivity, dataindsamling og -anvendelse, data science, high performance computing, digital sektorkobling, cybersikkerhed, GovTech samt kvanteteknologi, herunder kvantecomputere, kvantesensorer og kvantekommunikation. Erhvervsrådets udvikling bygger fx på teknologier som kunstig intelligens, Internet of Things, big data, blockchain, augmented reality og virtual reality.

Finans og fintech

Finans dækker over bank- og investeringsvirksomhed, forsikring og pension samt finansiell virksomhed, hvor fintech dækker over udvikling af digitale finansielle teknologier.

Inden for fintech er der særligt potentialer i snitfladerne mellem finans og it, og kan vedrøre fx betalingsløsninger til internet- og detailhandel, digital økonomi og finansielle services som fx investeringsplatforme og understøttelse af klimavenlige investeringer. Der er også øget behov for cybersikkerhed for at beskytte kunders oplysninger og vitale systemer mod digitale angreb. Erhvervsrådets udvikling bygger fx på teknologier inden for blockchain, big data og kunstig intelligens. Kvanteteknologi, herunder særligt kvantecomputere, har også store potentialer til udvikling af mere avancerede finansielle løsninger og kryptering.

Robot- og droneteknologi

Robot- og droneteknologi omfatter udvikling og produktion af teknologier relateret til robotter og droner, med det overordnede formål at effektivisere og øge produktiviteten på tværs af brancher. Robotter kan også medvirke til at løse samfundsmæssige udfordringer med mangel på kvalificeret arbejdskraft og nedslidning af arbejdsstyrken.

Inden for robotter er der særligt potentialer inden for kollaborative robotter, robotskannere og -sensorer, udendørs mobile robotter og autonome systemer. På området er der også fokus på omkostningseffektive robotsystemer og genanvendelige robotløsninger.

Droneteknologi dækker over udvikling af software og applikationer til både fjernstyrede og autonome droner. Droner er særlig velegnet til inspektion, overvågning, opmåling, redning og logistik inden for forskellige brancher som fx landbrug, maritime erhverv og det militære område.

Forsvar, rum og sikkerhed

Forsvar, rum og sikkerhed dækker over udvikling af teknologier og produkter til militært og sikkerhedsmæssigt brug samt teknologier til rummet, der kan skabe værdi for Forsvaret såvel som øvrige erhvervssektorer.

Med et udvidet sikkerhedsbegreb bliver nye avancerede civile teknologier i stigende grad relevante på det traditionelle forsvars- og sikkerhedsområde. Henset til betydelige adgangsbarrierer på det traditionelle forsvarsindustrielle marked, vurderes der at være stort potentiale i spin-in af civile og dual-use teknologier til forsvarsområdet som en særlig innovationsdrivende faktor. Derudover er der teknologiske potentialer inden for fx

forsyningsikkerhed, beskyttelse af kritisk infrastruktur, autonome systemer, kvanteteknologi, cybersikkerhed, hybrid krigsførelse og -forsvar, men samtidig også inden for grønne teknologiske løsninger med fokus på øget ressourceeffektivitet og energioptimering.

Rumteknologi dækker over udvikling af teknologiske løsninger inden for satellitter og indsamling og anvendelse af satellitdata. Her er der fx potentialer inden for udvikling af teknologier til sikker navigation, positionering og timing, herunder overvågning og kommunikation over store afstande og møde områder samt observation af natur, klima og miljø. Rumteknologi kan også understøtte Danmarks sikkerhed og suverænitets håndhævelse af Arktis samt beredskab og krisehåndtering. Derudover er der også udviklingspotentialer inden for sikkerhed for systemer og trafik i rummet samt håndtering af hændelser fra rummet.

2.4 Iværksætterprogrammet

Iværksætteri er essentielt for et dynamisk og produktivt erhvervsliv, hvor eksisterende og nye virksomheder udvikler sig og finder innovative løsninger på samfundets udfordringer. De fleste iværksættere er selvhjulpne og fulde af virketrang, men typisk formår succesfulde iværksættere at drage nytte af økosystemet omkring dem.

Faktaboks

Iværksætterprogrammet rummer i 2023-26 tre spor:

1. *Den brede iværksætterindsats* er målrettet alle typer af iværksættere og omfatter aktuelt projekterne Iværksætterdanmark og Nordic Female Founders Growth. Begge projekter har et særligt fokus på at fremme grønt iværksætteri og diversitet.
2. *De specialiserede iværksætterindsatser* er målrettet vækstorienterede iværksættere inden for styrkepositionerne og omfatter pt. projekterne Beyond Beta og Hub for Innovation in Tourism. Kerneydelsen i begge projekter er accelerationsforløb med fokus på bl.a. viden- og kompetenceopbygning, samarbejde med større virksomheder, internationalisering og adgang til kapital.
3. *Eventpuljen* sigter på at opbygge og styrke det private økosystem for iværksætteri.

Vi vil prioritere og videreudvikle vores iværksætterprogram med fokus på at skabe et robust dansk erhvervsliv og fremme danske styrkepositioner. Vi vil løfte det brede segment af iværksættere i hele landet samt understøtte iværksættere inden for de danske styrkepositioner for at skabe flere vækstiværksættere. Og vi vil tage højde for, at danske iværksættere er en uensartet gruppe med forskellige mål og udgangspunkter for udvikling og vækst.

Udviklingsspor 1: Gode muligheder for iværksættere i hele landet

Det er vigtigt at alle iværksættere – uanset om de har vækstambitioner, og hvor de befinder sig geografisk og på deres udviklingsrejse – har adgang til effektive ydelser og tilbud. Vi vil derfor understøtte samarbejde mellem offentlige erhvervsfremmeaktører og private aktører og rådgivere, så indsatsen sammentænkes og er tilgængelige i hele landet. Indsatserne skal fokusere på iværksætternes behov og udfordringer, fx inden for:

- Bæredygtighed
- Virksomhedsjura
- Forretningsudvikling
- Markedsføring

Udviklingsspor 2: Vækst i nye virksomheder

Vi ser et stort potentiale for nye virksomheder inden for de danske styrkepositioner. Her kan skabes vækst og leveres løsninger på samfundets udfordringer inden for fx energi, klima og fødevarer. Derfor vil vi målrette indsatsen imod erhvervs- og teknologiområder, hvor der er et særligt potentiale for innovation og vækst i nye virksomheder. Her er det vigtigt at sikre adgang til sektorspecifikke økosystemer og hjælp til at identificere barrierer. Det kan fx være, når iværksættere skal have nødvendige tilladelser til nye sundhedsprodukter. Men også en god overgang fra uddannelsesinstitutionernes økosystemer til erhvervsfremmesystemet kan bidrage til at flere vækstpotentielle iværksættere kan lykkes. Ved at udvide eller supplere iværksætterprogrammet med indsats, som eksplicit er målrettet erhvervsfyrtårnenes forretningsområder, når der er potentiale for det. Endelig vil vi arbejde under støtte nye virksomheders blik på internationalisering og samarbejde med større virksomheder.

Udviklingsspor 3: Iværksætteri for alle

Iværksætterteams, der er sammensat på tværs af køn og kompetencer, har større sandsynlighed for succes. Alligevel er det kun hver fjerde nye virksomhed, der stiftes af en kvinde, ligesom adgangen til risikovillig kapital er skæv. Derfor vil vi have et særligt fokus på at understøtte diversitet blandt iværksættere. Først og fremmest at flere kvinder vælger iværksættervejen og får succes med det. Men også ved at fokusere på andre grupper, der er underrepræsenterede i iværksættermiljøet på baggrund af etnicitet, handicap, alder mv.

2.5 Grøn omstilling og cirkulær økonomi

Den grønne omstilling er vor tids største udfordring og omstillingsopgave. Det gælder også for virksomhederne, som står overfor store udfordringer og oplever et stigende pres fra mange sider. Men der er også mulighed for at høste store gevinster, hvis virksomhederne formår at levere de stærkt efterspurgte løsninger, der skal bringe os igennem omstillingen. For at give virksomhederne de bedste rammer for at arbejde med den grønne og cirkulære omstilling og høste forretningsmæssige gevinster, har vi valgt at gøre grøn omstilling og cirkulær økonomi til en ambitiøs signaturindsats over de kommende år.

Indsatsen adskiller sig fra vores øvrige signaturindsatser på den måde, at den grønne omstilling i højere grad er et indsatsområde, der går på tværs af størstedelen af de investeringer, vi foretager. Når vi arbejder med grøn omstilling som en signaturindsats, er det udtryk for, at vi vil holde et skarpt fokus på, at vores indsats samlet set leverer grønne effekter i virksomhederne.

Konkret vil vi have fokus på følgende indsats rettet imod grøn omstilling og cirkulær økonomi.

Udviklingsspor 1: Understøtte bæredygtighed og grøn omstilling hos SMV'er

Kommende bæredygtighedsregulering og ambitiøse klimamål har varslet et nyt paradigme for virksomhederne. Kravene til bæredygtighedsrapportering vil kræve en historisk stor transformation for de store virksomheder. Men også for de mange SMV'er i værdikæden, som møder stigende efterspørgsel efter data fra samarbejdspartnere. Herudover stilles der fra EU også krav til produkters bæredygtighed og genanvendelighed. Alt dette oveni, at mange danske virksomheder oplever usikkerhed i forsyningskæderne og stigende råvarepriser.

Vi vil derfor videreudvikle vores indsatser for at sikre, at det brede segment af danske SMV'er rustes til at møde nye krav og styrkes i arbejdet med bæredygtighed og grøn omstilling. Gennem SMV:Grøn og SMV:Grønne Kompetencer vil vi understøtte den enkelte SMV i at omstille sig og blive mere ressourceeffektiv samt styrke virksomhedernes robusthed mod forsyningsusikkerheder. Derudover vil vi have fokus på, at SMV'erne har adgang til de rette kompetencer til at håndtere kommende ESG-krav og bæredygtighedsrapportering – enten gennem opkvalificering eller rekruttering.

Udviklingsspor 2: SMV'erne skal i front på cirkulær økonomi

Mange danske virksomheder har taget de første skridt mod omstillingen til en grøn og cirkulær økonomi. Skridt der har ført til, at en række virksomheder og iværksættere har udviklet grønne og cirkulære løsninger og teknologier til gavn for Danmark og resten af verden. Fx kan cirkulære løsninger og forretningsmodeller bidrage til at udnytte ressourcer bedre og i længere tid gennem genfremstilling og genanvendelse og design af nye produkter og forretningsmodeller såsom produkt-som-service. Skalering og implementering er dog ofte omkostningstungt og udfordrende, da løsninger kan indeholde høj kompleksitet eller innovationshøjde, som kræver samarbejde i værdikæden.

Vi vil de kommende år have fokus på, at grøn omstilling og cirkulær økonomi bliver en mere integreret del af virksomhedernes forretningsmodel, så de i højere grad afkobles sårbare værdikæder. Det vil vi bl.a. forfølge ved at støtte virksomheder, der har behov for at gentænke deres produkter på baggrund af krav om produkters bæredygtighed. Eller ved at hjælpe dem med at indtænke grønne og cirkulære løsninger. Ligesom vi vil understøtte udbredelsen af cirkulære løsninger og teknologier gennem øgede investeringer i skalering og implementering hos SMV'er og deres værdikæder.

Udviklingsspor 3: Grønne danske styrkepositioner

Danmark har en række erhvervsområder, der leverer teknologier og løsninger til den grønne omstilling. Og danske virksomheder er godt positioneret til nye og eksisterende markeder, der efterspørger grønne løsninger og alternative materialer til kritiske råvarer. Den grønne omstilling og udvikling af nye grønne teknologier kræver dog ofte særlige kompetencer samt samarbejde og partnerskaber om innovative løsninger, hvilket kan være udfordrende særligt for SMV'er.

Gennem erhvervsfyrtårnene og klyngeindsatsen vil et af vores hovedfokusområder i den grønne omstilling de kommende år være at støtte danske virksomheder i at videreudvikle styrkepositioner inden for grøn omstilling, der kan fremme vækst og eksport af grønne løsninger.

2.6 Kvalificeret arbejdskraft

Medarbejdere, som har kompetencerne til at arbejde med nye teknologier, bæredygtighed og sikkerhed i forsyningskæder, er afgørende for virksomhedernes robusthed. Tilsvarende er det en forudsætning for at fremme danske styrkepositioner, at SMV'erne har adgang til kvalificerede medarbejdere indenfor netop de teknologitunge områder, der har størst potentiale i Danmark. Den historisk høje beskæftigelse og nye kompetencebehov presser imidlertid mange virksomheder. Mange forsøger forgæves at rekruttere de nødvendige kompetencer. Vi ser derfor vores indsats for at styrke virksomhedernes adgang til kvalificeret arbejdskraft som en signaturindsats, som skal komme virksomheder i hele landet til gavn.

Faktaboks

Signaturindsatsen for kvalificeret arbejdskraft omfatter en række både landsdækkende og mere lokale indsatser, bl.a.:

- *SMV:Grønne Kompetencer*: Landsdækkende indsats der styrker SMV'ernes adgang til kvalificeret arbejdskraft gennem kompetenceudvikling af SMV'ens medarbejdere, ledelse og bestyrelse.
- *Kompetencer til et grønt Danmark*: Landsdækkende indsats målrettet grøn omstilling, som bl.a. hjælper med tiltrækning af relevante medarbejdere fra ind- og udland.
- *Projekter i regi af fyrtårnene* der tager højde for lokale og branchemæssige forskelle i styrkelsen af SMV'ernes adgang til kvalificeret arbejdskraft.
- *Lokale indsatser*, fx målrettet at flere påbegynder og gennemfører en erhvervsuddannelse samt tilknytning og fastholdelse af medarbejdere fra kanten af arbejdsmarkedet.

Vi kan ikke løfte opgaven alene. Arbejdet med at styrke adgangen til kvalificeret arbejdskraft er en stor og kompleks opgave som deles mellem mange aktører. Det kan kun løftes i et tæt samarbejde mellem aktører på uddannelses-, beskæftigelses- og erhvervsområdet. Vi vil gå aktivt ind i dette samarbejde og fokusere på indsatser, som løftes i stærke partnerskaber, der sikrer koordination og synergier på tværs. Vores fokus vil her særligt være rettet mod SMV'ernes behov.

Udviklingsspor 1: Arbejdskraft til grøn omstilling og erhvervsfyrtårnene

Vi vil fokusere arbejdet med kvalificeret arbejdskraft omkring den grønne omstilling og realiseringen af potentialerne i erhvervsfyrtårnene. Grøn omstilling er på én og samme tid et afgørende udviklingsområde, som kræver specialiserede kompetencer, og en stærk motivationsdriver for både jobsøgende og ansatte. Her har erhvervsfyrtårnene potentiale for at bringe Danmark helt i front på afgørende områder til gavn for både virksomhederne og samfundet. Derfor vil vi fokusere på målrettede tiltag, hvor SMV'erne styrkes i deres rekruttering og fastholdelsesarbejde indenfor grøn omstilling gennem uddannelses- og karriereløb, sprogundervisning, praktik og partnerindsatser. Ligesom vi vil igangsætte og videreudvikle indsatser, som adresserer erhvervsfyrtårnenes behov for specialiseret arbejdskraft.

Udviklingsspor 2: Udvikle eksisterende medarbejderstyrke i SMV'erne

Virksomhedernes langsigtede og strategiske arbejde med kompetencerne hos egne medarbejdere er ikke kun væsentligt for konkurrenceevnen, men også for evnen til at tilpasse sig et stadigt skiftende arbejds- og teknologilandskab. Det er alt andet lige mere effektivt at opkvalificere egne medarbejdere, som kender virksomheden indgående, fremfor at rekruttere nye. Vi vil derfor fortsat fokusere på kompetenceudvikling af eksisterende medarbejdere i SMV'erne, bl.a. via opkvalificeringsforløb og kompetenceløft af ufaglærte til faglærte. Arbejdsstyrken skal oprustes til at imødekomme de udfordringer, der udspringer af øget digitalisering og grøn omstilling.

Udviklingsspor 3: Tiltrække arbejdskraft på tværs af Danmark og fra udlandet

Manglen på kvalificeret arbejdskraft er en udfordring i hele landet. Det er en prioritet for os at anspore flere højtuddannede til at søge arbejde uden for de store byer. Det skal bl.a. ske i overensstemmelse med de strategiske linjer i partnerskaberne bag erhvervsfyrårerne.

Samtidig er muligheden for at tiltrække kvalificeret arbejdskraft fra udlandet, når den lokale arbejdskraft ikke er til stede, ofte nøglen til at stimulere innovation og vækst. Med udenlandsk arbejdskraft kan dog følge kulturelle og sproglige barrierer, som kan afholde virksomhederne fra at benytte sig fuldt ud af mulighederne. Derfor vil vi et fortsat fokusere på at understøtte virksomhederne i tiltrækning og fastholdelse af relevant udenlandsk arbejdskraft.

Udviklingsspor 4: Øge diversitet og inklusion i SMV'erne

En måde vi vil fremme den strategiske kompetenceudvikling i virksomhederne, er at understøtte dem i at rekruttere arbejdskraft med større diversitet og inklusion, så virksomhedernes efterspørgsel i højere grad matcher udbuddet af arbejdskraft. I forlængelse heraf vil vores fokus de kommende år ligeledes være rettet mod bæredygtighed og virksomheders sociale ansvarlighed. Ved at fokusere på bæredygtighed og diversitet positionerer virksomheder sig som attraktive og innovative aktører i markedet. Det er vores vurdering, at der hos især små- og mellemstore virksomheder er et potentiale i at øge diversiteten i virksomhedens kompetencer, som kan gavne produktiviteten, innovationen og væksten i virksomhederne.

2.7 Turismeindsats

Turisme er en dansk styrkeposition med stor betydning for vækst og beskæftigelse i hele Danmark. Udenlandske turisternes forbrug i Danmark udgjorde i 2019 mere end 61,5 mia. kr. svarende til 4,5 pct. af den samlede danske eksport, hvilket gjorde turismen til et af de største eksporterhverv i Danmark. Turisme er en signaturindsats for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, som skal medvirke til at realisere de strategiske målsætninger om at udvikle danske styrkepositioner, robuste virksomheder og ikke mindst indsats i hele landet.

Faktaboks

Turisme favner klassiske turismevirksomheder som hoteller, campingpladser, restauranter, transportvirksomheder, attraktioner og forlystelser, men også fx transport og detailhandel nyder godt af den omsætning, der kommer fra danske og udenlandske turister. På den måde bidrager turismen til levende byer og attraktive lokalsamfund (en selvstændig indsats for levende og bæredygtige bymidter varetages af indstillingsudvalget for bæredygtig byudvikling).

Det Nationale Turisforum lancerede i juni 2022 ”National strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme”. Strategien sætter retningen for udviklingen af dansk turisme frem mod 2030. Strategien har en overordnet vision om, at turismen skal styrke dansk økonomi og det danske samfund gennem en miljømæssig, økonomisk og socialt bæredygtig vækst, der skaber værdi for borgere, turister og lokalsamfund. Strategiens tre pejlemærker er understøttet af ni indikatorer, som turismebranchens aktører sammen skal arbejde i retning mod frem mod 2030.

Med dansk turisme tilbage på vækstsporet, vil vi prioritere projekter og initiativer, der ser fremad og understøtter pejlemærkerne i den nationale strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme. Midlerne skal endvidere respektere strategiens prioriteringer og understøtte også nye indsats, som bygger videre på succesfulde, igangsatte indsats i hele turismeværdikæden, blandt andet med inddragelse af data om styrker og udviklingspotentialer for dansk turisme.

Vi vil prioritere indsatser og projekter, der har virksomhedernes behov i centrum, og som i relevant omgang gennemføres i samarbejde med relevante virksomheder. Indsatserne skal bl.a. medvirke til at øge innovationshøjden i turismeerhvervet, bl.a. ved at udnytte de potentialer, der ligger i anvendelsen af ny teknologi, data, bæredygtighed, AI m.v., ligesom der også er behov for at adressere udfordringerne med mangel på kvalificeret arbejdskraft. Destinationsudvikling og virksomhedsudvikling skal gå hånd i hånd, så det kommer hele destinationen til gavn.

Vores indsatser skal medvirke til en fortsat udvikling inden for dansk turismes tre forretningsområder: Kyst- og naturturisme, storbyturisme samt møde- og erhvervssturisme.

Erhvervs- og turismefremmesystemet skal ses i sammenhæng. Vi vil derfor bidrage til, at turismevirksomheder og øvrige turismeaktører, ligesom andre erhverv, i højere grad benytter det resterende erhvervsfremmesystems tilbud, herunder understøtte, at samarbejdet mellem turismeaktørerne og det øvrige erhvervsfremmesystem styrkes, fx med klyngeorganisationerne samt de lokale erhvervsfyrtårne. Dette kan fx være ift. erhvervs- og mødeturismen, hvor en stærk kobling til erhvervsaktørerne er afgørende for tiltrækning af kongresser, eller i forhold til innovation og digitalisering, hvor klyngernes ekspertise og medlemmer kan tilføre ny viden og udvikling til turismebranchen. Det er vigtigt, at erhvervshusenes eksisterende tilbud tænkes ind i udviklingsprojekter i turismen for at undgå overlappende indsatser, skabe synergi og sikre, at rollefordelingen i hhv. erhvervs- og turismefremmesystemet respekteres.

Vi vil bidrage til at sikre et fortsat stærkt samarbejde i hele turismens værdikæde, der respekterer den aftalte rollefordeling mellem nationale og decentrale turismeorganisationer samt fastholdelse og udvikling af konsolideringen af den nuværende decentrale struktur med få tværkommunale destinationsselskaber.

Vi vil satse på aktører og virksomheder, der kan udvikle en destination, og hvor potentialet er størst, fx gennem prioritering af bredere tværgående strategiske projekter på tværs af destinationer samt mindre stedbundne pilotprojekter, der efterfølgende kan bredes ud i større skala på nationalt plan. Der skal sikres, at midlerne går til udvikling af strategiske indsatser samt udviklingsprojekter og ikke til drift. Udviklingsprojekter bør generere ny viden og data, og i relevant omfang bygge videre på viden og data fra tidligere projekter.

Vi vil bidrage til en økonomisk, miljømæssig og social bæredygtig vækst i dansk turisme ved at understøtte følgende strategiske fokusområder i den nationale strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme:

Udviklingsspor 1. Bæredygtig og grøn turismeudvikling i Danmark

Vi vil sætte fokus på at udvikle tiltag, der fremmer grøn turisme i Danmark, herunder udvikling af mere miljømæssigt bæredygtige produkter, som kan inspirere turisterne til mere bæredygtige valg, samt adfærd og forbrug og dermed understøtte den voksende efterspørgsel på grønne turismeprodukter- og oplevelser., som i stigende grad har betydning for turismen. Certificering af turismeprodukter, både overnatningssteder og på andre områder, udgør en central opgave i dette arbejde, da det kan påvirke den enkelte turists rejsevalg. I tillæg hertil skal turismen også bidrage til de internationale og nationale målsætninger om reduktion af drivhusgasudledninger.

Udviklingsspor 2. Sammenhængende branding, international markedsføring og turistinformation

Vi vil i et hensigtsmæssigt omfang prioritere internationale markedsføringsindsatser med henblik på at styrke kendskabet til Danmark og de danske destinationer. De internationale markedsføringsindsatser skal ske inden for rammen af Danmarks-brandet (The Land of Everyday Wonder), der er bygget op, så det fortæller en samlet historie om det at være turist i Danmark og samtidig tager udgangspunkt i de danske destinationers unikke brands og fortællinger. Bredden i turismeudbuddet og herunder stærke og kendte destinationer er et aktiv for turismemarkedsføringen. Destinationsselskaberne fastholder og udvikler stærke destinationer, brands og fortællinger inden for Danmarks-brandet og i samarbejde med VisitDenmark, når der gennemføres internationale kampagner med offentlig medfinansiering. Det er ligeledes centralt, at flere danskere får kendskab til, hvad de danske destinationer byder på af oplevelser, hvis de skal holde mere ferie i Danmark, hvilket er en opgave, som er forankret i destinationsselskaberne. Danmark er desuden et grønt foregangsland, hvilket kan udnyttes i markedsføringen af Danmark.

Udviklingsspor 3. Kapacitet, planlægning og øgede investeringer

Et investeringsefterslæb særligt i de danske kyst- og naturområder gør, at vi vil sætte fokus på nye projekter og initiativer, som styrker grundlaget for private investeringer i overnatningskapacitet og øvrige turismeprodukter. Vi vil således fortsat støtte de fysiske infrastrukturinvesteringer, mens puljen til lokale og tværgående turismeprojekter fx bør anvendes til støtte af udarbejdelse af strategisk-fysiske udviklingsplaner, herunder planlægning, som kan sprede turismen ud over hele året og hele Danmark i det omfang, at både turister og lokalbefolkning finder det attraktivt.

Udviklingsspor 4. Destinationsudvikling og udvikling af kvaliteten af det danske turismeprodukt

Destinationsselskaberne spiller en vigtig rolle for øget professionalisering og optimering af den lokale turismeudvikling i destinationerne. Vi vil fortsat prioritere at understøtte udviklingsprojekter, der underbygger lokale særkender og skaber en stærk autentisk og unik destinationsidentitet gennem udvikling af den stedbundne kultur. Eksempelvis med fokus på kulturturisme, madoplevelser, naturoplevelser og tilgængelighed i samarbejde med lokale aktører. Selvom turisternes tilfredshed med Danmark som feriemål samlet set er høj, er der behov for løbende udvikling af produktet og af stærke danske destinationer – herunder på de områder, hvor Danmark ligger lavere end konkurrentlandene.

Udviklingsspor 5. Styrket innovation og digitalisering af dansk turisme

Vi vil sætte fokus på databaserede, innovative og digitaliserings- og tech-fokuserede projekter inden for de eksisterende og tværgående indsatser. Dette kan fx ske gennem en videreudvikling af Hub for Innovation in Tourism, som skal bidrage til en styrket innovationskraft i turismeerhvervet, og udover iværksætterindsatsen på sigt kan kobles tættere til det etablerede erhverv. Derudover bør indsatser og projekter sammentænkes på tværs af turismeaktørerne, men i høj grad også i sammenhæng til det øvrige innovationsmiljø og erhvervsfremmesystem, hvor også turismeaktørerne bør kunne se sig selv i de øvrige tilbud, fx virksomhedsprogrammet. Det kan også ske via en videreudvikling af den nationale dataplatform med yderligere data-samarbejder, der giver turismeerhvervet mulighed for en mere fokuseret forretningsudvikling og nye databaserede oplevelser til turisterne.

Social bæredygtighed i turismefremmeindsatsen kan med fordel integreres i udviklingsaktiviteter på tværs af udviklingsspor, således at turismen bliver værdiskabende for borgere og lokalsamfund i hele landet gennem hele året og skaber gode muligheder for tiltrækning af arbejdskraft samt vækst og udvikling på længere sigt. Derfor skal turismens negative konsekvenser i form af fx trængsel, støj, skrald mv. håndteres gennem konkrete

projekter, og der skal prioriteres projekter med fokus på udbredelse af viden om turismens positive betydning. Derudover er det vigtigt at have fokus på social bæredygtighed både i forhold til turisters forskellige behov samt medarbejderforhold.

UDKAST